

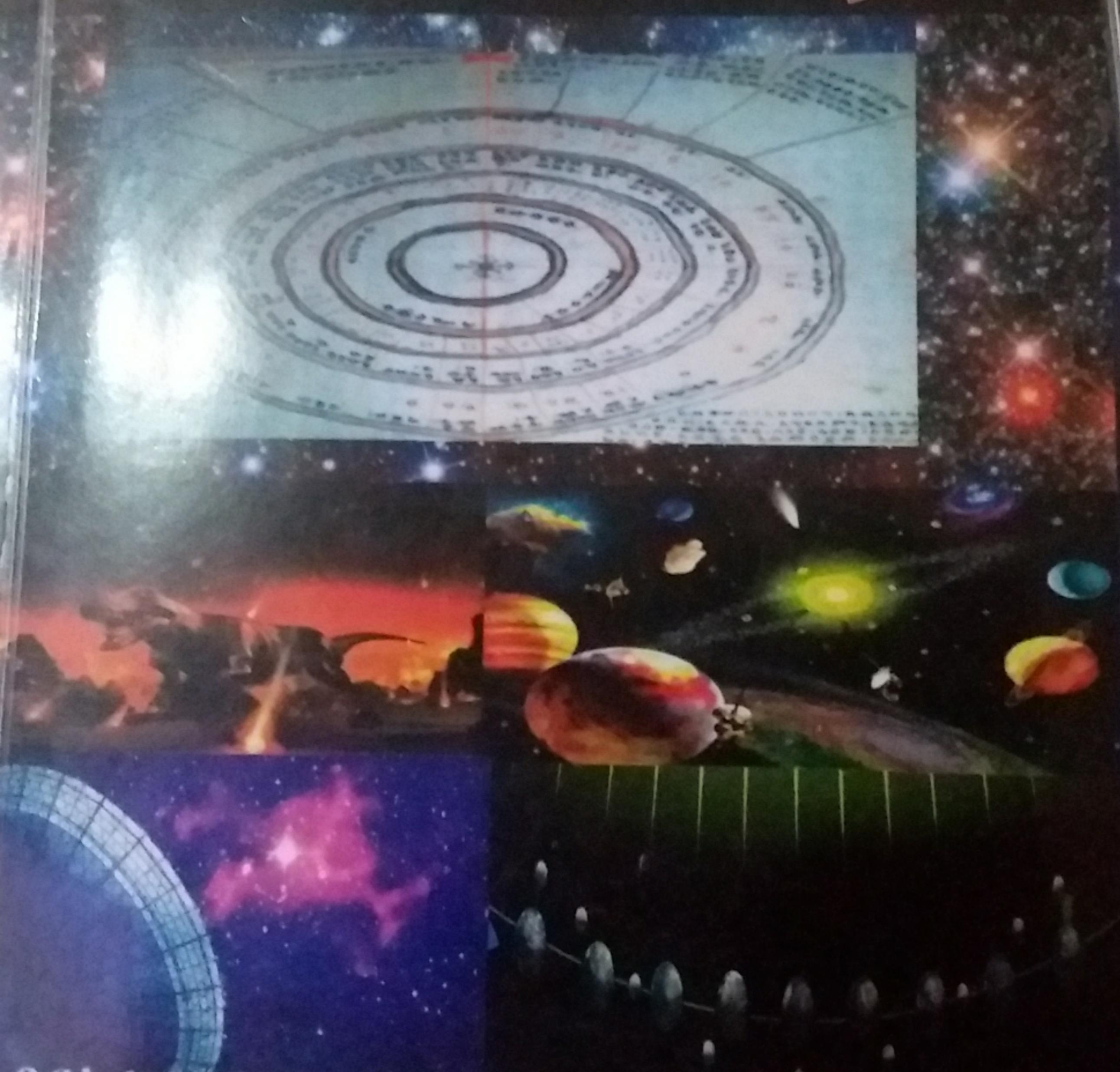
አንድሮመዳ

የጥናት አ-ገ-ጥ-ፋ-ወ-ያን የሰው

መልክ ካወመናወሙ ስይንስ አንድሮ

Andromeda

ጋብረኤል

በግብር መደብ ታደሰ እና በግብር ችሎት 6.8ወ

ՀՅԱԼԾՈՂԻ

ՔՐԵՇՆԻ ՀԵՐՔՔԸԹՈՒՅՆ ՔԺՎ
ՄՃՊԵ ԻԱԽՈՎՎՔ ԱՅԵՒ ՀՅԱԼԾ

ՄԵՐՈՒ ԺԿԱՆ Ք/Ը ԸՑԱՆ ԺԷՆ (ԿԱՆՈՋԱՆԴԻ)
Ք/Ը ԿԴԼԻԴ ԿԱՓ ՀԲՌ (ՀՈՒԾԵԱԽԱՆԴԻ)

© መጋቢ ፕሃዴስ የከተማ ሚኒስቴር
© የከተማ ገዢነት እና በቃላት

የደረሰሳይንስ መብት በፊት የተመዘዋው ነው.

All Rights Reserved

የመጀመሪያ እትም

ክፍል ፩፻፭ (2011) ዓ.ም.

ሁለተኛ እትም ካከል ፩፻፭ (2011) ዓ.ም.

ይህን መጽሐፍ ስመግኘትና አስተያየትን ስመሰመት በነዚህ
እድራሻውን መጠቀም ይችላል::

፡ 0911 635905

፡ 0961 010546

E-mail:- getinet13@gmail.com

awtezerama@yahoo.com

P.O.Box 26223/1000

Addis Ababa

Ethiopia

መታሰቢያ

እስከ ፧፲፭ ዓ.ም ደረሰ የኢትዮጵያን ስም በጠራር
(በሰማያ) ላይ እንዲጠረ ለደረገት ሲባሱት ከዚሁበትን
በሰማያው ለመያመት ለኢትዮጵያ ጉዢዎችን በተሰበቸው
ለንግሥት ከፈጥጥሩ፣ ለልዕሎት እንደርመዳ እና ለንገዢ
ነፁዕዔ ይህንልን::

ምስክር

ከዚህ በማስቀመጥ ስነጋቢት ቅጽሬን የሚገኘውን ቅጽ
የማቻቻቻቻ የማቻቻቻቻ ቅጽሬን ስራውን እናንጂ ይህን
መዘመሪያ የፈረሰ እንደገኘው ያደረግኝ የጥበብ ሁሉ በስዕት
ለዚህ እግዢስክርን እናመሰማኝነት::

በመቀመጥ ስነጋቢት በደመቀቅ ቅጽም በመረጃ ላይ
የተጠረሰለሁ፣ ተሳፋ ስነጋቢት በየደመቀቅ መዘመሪያ በዓለም ተረከ
ሁሉ በከበር የተመዘገበለሁ፣ የት-በታችን የተቀበረበኝ፣ ከከበር
እኔር የመጠቃት ሌላይ ያለምንም ከዚት እናመገባሽ ያሳደግኝ፣
የማይናወጥ ከበርሱኝ የሽያጭ ዓመታት ደማቅ ሲፈጥሩት
አንድንረወጥ ያደረግኝ፣ በአማካካ የተወደደኝ እናታችን እትተዳደሪ
ያይ በፍቅር እውነታቸው ፍቅር ምስክርችን ይደረሰኝ::

ይህ መዘመሪያ እንዲታቻው በገንዘብዎች ያገቡን በመልካም
እስተያየቹዎች ያበረታቻቷ፣ ከገናችን ያልተደረገት ወ/ሮ
የሰራተኞች እስኩን ከነበተሰበ፣ ለኩቶ ሰራተኞች የጋብር፣ ለኩቶ እንደ
ዓለሙ፣ ለኩቶ እስጠናዎስ መከና፣ ለኩቶ ዓለማየሁ ይረሰ፣ እቶ
ተዋድሮስ ለየምን ከነበተሰበ፣ በሁኔን እውነታራለያ ያለው
ይከተር ተፈርን ከነጋድሞች፣ እቶ ስብሐት በሌሎችን ከነበተሰበች፣
ለይከተር ቤታቸው መከናን እጅግ ከኩ ያለ ምስክርችን
እናቀርባልኝ::

በጊዜ የቴሌስሽን Channel በአንድሮሚኖ ተሟግሮም ላይ
ያለንን ወውቀት ለውጥታችን እንደናከራል የአየር ላዓት
የመቻቻቻን የሰራ ገበየን (ዶ.ን) በእኩን እናመሰማን እናልቀም::

በተጨማሪም በተለያዩ የኢትዮጵያ ለይንሰት ላይ የተሻሩ
ጥንቃቃቃት መካግበትን ለሰን ለቀከም እበበች ርፈራው (ዶ.ት
በአለዋ ሲከናዏ ማቆከል) ለባዊ ምስክርችንን እናቀርባልኝ::

ስማቻቻቻን ያልጠቀስን አከባሪ ወዳደቻቻቻን ሁሉ ምስክርችን
ባለቻቻበት ይደረሰኝ እንለለኝ::

መግቢያ 6

ጥምህር አንድ

ጥንቃቁዎች የእትየክለ ሥልጣኝ 12

ጥምህር ሆነት

አስተያየት ከዚከበት (Constellations) 25

ጥምህር ሆነት

ጥለዎች (planets) 42

ደንብ ፌለዎች (Dwarf planets) 106

የአሳተርጌዢ ቀበቶ (Asteroid belt) 110

የካይፕሮፕር ቀበቶ (Kuiper Belt) 113

የኦርት ደመና (Oort cloud) 117

ሌሎች ዓለማት (Exoplanets) 121

ጥምህር አገት

አባት ከቅር (atmosphere) 133

መብረቱና ነገድንድ 144

፩፻፲፭፻፯ ፦ ፭፻፲፭

መጀመሪያ	155
ጥክክል	214
ጥምህር	245
ጥምህር ስምንት	285
ወቅቶች (Seasons)	302
ጥምህር በሥር	311
የጠራውን ጥናት (Black Hole)	329
ጥምህር የሥራ አገል	377
ጥምህር የሥራ ሆነት	432

συγκρ.

የሰነድ የሰው ልሆን በዚህ አገልግሎት ተከተሉዋል፡ የአዲስ አበባ፣
ፍልሰና ለመረዳት ከዚህ በፊት ያለበትም የሰው ልሆን በመታት
የዘመኑ አማካይ የሚያጠቃል፡፡ የሰው ልሆን ከዚያ
መረዳት ላይ ስራውት መመሥራት ከደመረሰት ጊዜ እንደሆነ ለለ
አዲስ አበባ ሲሆን ተፈጥሮ ለመራመርና ለራቀቅ ዓይነ፡፡

መሠረት የሌሎው ቤት የሰምና በዘህ የሰው ልደች የረጅም
ዢሙን የሥልጣን ገብ ታሪክ እና አሻራችውን ያሳይሩ ሁንጻች
የትታዙ ዓቃው? በስን ስንጠረቅ የአኅነት ሁንጻ አጥቃቸዋን ከኩ ባለ
ማማማ እና አኅገኘቻለን፡፡ የዓለማማችንን የረጅም ዢሙን ታሪክ
ለመተረከ ጥንቃቄት ሁንጻ አጥቃቸዋን አስቀርቶ የማይደረሰበ
ነው፡፡ በሁን ወሰኑን በሌሎው ዓለም ያሉ በጥንቃቄ
ሥልጣን፡ በጥንቃቄ ታሪክ አንቀጽ በቀይማኖት መጽሕፍት
ዘረዳ የተዘሩ የከመንቻች አጥቃቸዋን ሰያወስ የተረመዳበበት
እጋጌማ አልነበረም፡፡

የሰው ላይ ከዚን የደረሰበትን ሥልጣኑ ለማውቂ በሩክ
መረጥ ወደ ገብ ከተኞዘን ህገራችንን አጥቃቻቸን የምናገኘን ከዚ
ቋይም የሥልጣኑ ታሪክ ከመቶ ይኖር ነው ተጋቢልት
የምናገኘው? የሰንት ኮሙን ታሪክኩ ነው ያለት? የመቶ? የሰሳ?
የሚስት ስሳ? ወይም ከዚም በላይ የሚረው ተያቄ ኮወጥ
ይመለከሰበኝ፡፡ እንዳንደ የታሪክ የአፈጻጸም እስከ ማስተካከል
ከዚን ያለውን ታሪክን ሲጋፍ ለተመክቷው ለመታወቂያ ተኋቁቸዋል

ምርጋሚነትውን አስቀተው ከዘመና ወደ ገዢ በእቅድ በልሆዎች
ለፈዋል፡፡ በእርግጥ ማስታበቅ ተንሽ ባይባልም የዘህ መጽሐፍ
ዋና አካል ስለሆነዎች ሲሉ አትቶክያዊቱ ለዕስታ እንደርማዊና
ስሉ ሂሳብ ከከኩ እንከን ስኅዎራ ወደ ገዢ አሸተ ሲሁ ዓመታትን
መዝገብ ግዳታ ይለናል፡፡

ከናገኘ ኮሙን በንግድ በእኔትኬል ገዢ የነበረውንና
የተመዘገበውን የአትቶክያዊ ታሪክና የነበረውን ታላቅ ለልጣን
ለማውሰት ያግኘው ማሻሻልና ለደሰት ሲሁ ዓመታትን መዝገብ
የታሪክ ግዳታ ይመንበናል፡፡ ይህ ለይሁን ቁርጥ በውሃትን ዕውቅት
በመመራረት ተናትና ምርጋሚ ከማድረግ በመስከሩ የተወስኑውን
ኮሙን በቻ ቁርጥ ሲሉ አትቶክያዊ ለማውሰት መሞከር በዘ
መረጃዎችን ከማስተካከለም በላይ እኩናጋራም፡ እሳሳቻም ይመናል፡፡
እሁን የደረሰንበትን እና ወደ ፊት የግምገማዎችን ለማቀድ ያለና
ቃርቡችን ከልተመረከዘን፡ ምን ዓይነት ሁቦት እንዲጠረናና
እንዲሰን ከልተመረመርና፡ በዘ የሚያስፈልግን ነገሮች ይፈጸመሉ፡፡

ከጥንት ይሞር እስከዛሬ ያለ የውጭው ዓለም ዓከራዎች
በርካታ ተናትና ምርጋሚ በማድረግ “ጥንታዊ ዘመን” (Old race)
በመስፈርት የሞትታውዎው የአትቶክያዊ ግዢ ከእኩድ እስከ ስቴን
እንዲሁም በጥንታዊ የአማርኛ ግዢቶች ለይቀር እኩራዊ እንዲሰ
ቃረዋል፡፡ በፊተራቻቸው ሁሉ እውጭታና እኩያ ባልዋልበትበት
ኮሙን አትቶክያዊ ግን የቀረሙ የዓለማችን ለልጣን የነገዱት
ገዢ እንዲጠረቻ በስራት እንደተውቻል፡፡ ፍልሰናና፡ ለነ
ቃቀር፡ ለነ አንቀ፡ ቁሳብ፡ ግብርና፡ ስከምና፡ የከዋከበት
ጥናት... ወዘተርሏ የአትቶክያዊያን ነበር ለገኘ በቀል እውቀቶች
እንዲሰና በዘዎች እስራገጠው ተናገረዋል፡፡

የዘህ መጽሐፍ ውና ዓለማ ከምርጋሚነትው ወሰጥ የሥነ
ኤሌክትሪክ (ኤሌክትሪክ) ዕውቅታቸውንና በዘመናት እቅዱዎር ለይ
የነበረውን መረጃዎች ማቅረብ ነውና ያንን ያንቹ ዕውቅት

በጥቃቃም ለሆን አቅርቦነዋል፡፡ የዚህ አራት ስሳ ዓመት
አትኩያ የጠራት የጠበረ ከዋከበት ዕውቀት በስተት አሁን
ከለው የደረሰ ጥናቸውን የሚገኘው አስፈላጊዋል፡፡
የንታውያን አትኩያውያን በረዳቻን ቅጽ ተለኋቻን
በለ መያዝቶች፡ ሌሎች ሌኑቸውና መጠና ቁጥቶች ምንጭ
የይቀር የጠለት በዘመና ሌዩ የተጠቀሰ ለሆን አሁን
የለው ተወልደም ይረዳው ካንድ አሁን ሲደንብ የመዘገበዎች
ልክቶችም አበረው ተጠቃለዋል፡፡ የልካት ሌኑቸውን በኋና ሲወቅ
በተለያየ በመናት የተጠቀሙት የተለያየ ካሮ በመሆኑ ተብሎ
ለቻዎን ይቻል ይሆናል እንዲ ይህ ወይም ያናው ሲከተት ነው
በለ መደምደምን አሁን የለው ሲደንብም አይደግኞም፡፡ ሲደንብም
ከናመታት በፊት ያነማቸውን ሲደንብዋ ሲሰጠች በዚህ እየተከ
መሂኑ የተለመደ ነው፡፡

በተጨማሪም አትኩያውያን በመሻሻነታቸው ሌዩ ሌሎ
ኩ ዓለማት፡ ሌሎ ከባቢ እየር፡ ሌሎ ደመናና መብረቱ፡ ሌሎ
መራቸ፡ ሌሎ ተከራ፡ ሌሎ ጥርጋና (የጥከራና የመራቸ) ሆኖ
የይቀር የጠለት በዘመና ሌዩ የጽሕሰነው ለሆን አሁንም
ከመናዋው ሲደንብ የደረሰበትን በተለያየ እያመሰከረ ተወልደ
እንዲመራመርበት የበረናው ፍቻ ከደረሰ ማል የጊ
በመጣመር በዘመና ሌዩ ቁርቃል፡፡

ከአትኩያ ጥንታዊ መሻሻነት የሚከተሉት ሌሎ
አራቱ ጉጥማውያን ከዋከበት፡ ሌሎ 12ቱ ከፈይኙ ከዋከበት፡ ሌሎ
አራቱ ነገር ጉጥረ ነጋቸ፡ ሌሎ አራቱ ወቃቶች በእና መካማበት
ጥናት የሚከተሉት ዕውቀቶች አሁን አመናዋው ሲደንብ ከደረሰበት
ተፈጥሮው በግልጽ ለለልቻዎች ሌሎ “መለማው ጉዳጃድ” (በለከ
አይደንብም ይህ ነው በለ እርግጹኝ ሆኖ ለለማያዣና ሆኖ ለለማያዣና
“መስ

ፍጠራን” (Aliens) በእትወቂያ ዝከመንት ያለትን ከሳይንስ ጋር
በማቀናቸት አቅርቦነዋል፡፡ በመጨረሻም ላይ ስለሆነው የእትወቂያ
የዘመን ቁጥር ከጥቃቅን የገዢ መሰራርት ከደረሰት ይሞሩን እስከ
ታላቂ የገዢ መሰራርት እስከ 532 ዓመት በጊዜ ቁጥር ይረዳ
የለውን ዓስተዋል፡፡ ይልቀኑ በጥም የሚያስገኘው ስለሆነው
የሰጣቸው ድጋጌን ጉዳይ ከነፏሳቢ ሰሌቶ ለሁሉ በማረዳ መሰኩ
ቀርቡል፡፡

ምክንያት ደሰሳት

ይህን የሥነ ፈሰብ መጽሐፍ ለማዘጋጀት በዚ ምክንያቶች
ነበረን፡፡ እንዲኖ ወንጀው የዘመን መጽሐፍ እዘዚች በዘመኑው ሪፖር
ገዢ ላይ ያለን ሌሎ ትምህርት እና ዕውቀት ነው፡፡ እዘዚች
እንደኛው እኔ መጠበ ቅዱስ ዝተርጋግሽ ቅዱስ ትደስ ከዘመን መጽሐፍ
እስቀድማ ነው የተለያየ መጽሐፍትን ለማዘጋጀት ለእንባበሪ
እባቀቃይልሁ፡፡ በጥንቃቄያት መካግበት ጥናት (በፈለጊዜ)
የደከተሬት ሥራቶን እውራ በነበረ ገዢ፡ ከመኖች በረሱ፡ ከዘመን
በፊትም በሁኔና በባክር ማድ ያለትን በግኝነ የተዘኗ በተለያየ
ሪፖርት ላይ የተዘኗ ይልቀናም ጥንቃቄያት የሥነ ፈሰብ
መጽሐፍትን ለማንበብ፡ ለማግኘትና ለመመርመር ችል ነበር፡፡

ከዘመን በተጨማሪ በእበነት ትምህርት በት በመጽሐፍ በት
ሰለሁ የእትወቂያ የዘመን ቁጥር አውጻጥ የባክራ ቅዱስ
ትምህርትን ከለው ለቋወጥት ቅዱስ ይሰራኝ በማግበት ትምህር
ከመረዳዎች በረሱ በዚ ዓመት ቅዱስ ቅዱስን ለውጥ ነበርና ይህን
የእትወቂያ ሁቦትና የሥነ ፈሰብ ለይዞን በመጽሐፍ መሰኩ
ማዘጋጀት እንዲሰጠኝ እስበ ነበር፡፡

የቀረምት እትወቂያውያን ይንቀ የሥነ ፈሰብ ዕውቀት
በጠራር ላይ የነበረቸው መራቀቁ በተለያየ የጥናትና ምርመራ
ማቅረብ በታወች፡ የቴሌስክና የእናና እም ልድብ ጥበቃውች
እየተጠዘዝዎች በዚ ገዢ አቅርቦይልሁ፡፡ ይልቀኑ ይህን ዕውቀት

ԱԹՎՈՒԹՅՈՒՆ ՄԵԽԱԿԻ ՀԱԽԵՐԴԻ ԱՇ-ՏԱԼ Ք-ԷՃՈՒՄԸ
ՖԱԾ ԱԽՅԱՀԵՄՊԱՀ ՏԵՐԵՐՈ ԲՊԱԽ.Մ-Յ ՀՅԼ ԳՄ-Դ ԻՆՊ-Դ
ՄԵԴ ՔՍԱ ԲԽ-ԴՔՀՅ ԲԽ-Ն Ա.Խ ԳԿԳԸ ԻՆՔՆԸ ՀԿ
ՄՊՎՀՊԴՅ ՄԻ-Դ ՀԵՐ Ա.Խ Ա.Խ ՄԵԽԱԿԻ ՄԵԽԱԿԻ ՀԱԽԵՐԴԻ ԱՇ-ՏԱԼ Ք-ԷՃՈՒՄԸ

በተጨማሪዎች ስይንስ ከኢትዮጵያ ዓው-ፍት ጋር
አስተባበር ሁሉታዊ የሚያስቀመጥ የሚከተሉ በስንድቅ
አስተባበር በመያዝ ተለዋዋል ይህን እስከ መጽሐፍ
አስተባበር በመያዝ ተለዋዋል ይህን መጽሐፍ ሁሉታዊ
አንድማጥላና ይፈጸም እንደማሆን አስበት አዘጋጅ-ተካዋል፡፡
እሁን ባለሙት ሆነ በተለይ ማኅት፡ ተካለዋና ወጪቶች
በለምኑ እስከ ለማወቅ በእጅት የሚገባት ሆነ ገዢ ያርሰናል፡ ገዢ

በንድ ይህንን የዕውቀት ቅልጋቻቸውን የሚያጠረበት መጽሐፍ
በቃንቃቻን በስሩት ስለሆነ ለእናገድ ይችላል፡፡ በመሆኑም ነገር
የጠራር ስይንተሎች ሁኔታን ማግኘት ስለሰጣት ይህንን ሰይንስዊ
ዕውቀት ካልችነቻቸው ይሞላው እየተረዳ እንዲያደገት በለን
መጽሐፍን ይፈናል፡፡

ይህን መጽሐፍ ስናዘዣ እኩን በለው ለማሳተ ትምህርት
የሚማሩ ተማሪውቻቸው ሆኖ ሌሎች እንዲሁዋች እንዲጋድ የሰይንስ
ቁለት እንዲያደናባቸቻቸው በለን የኢትዮጵያ ቅዱቻቸው እካድማን
በኩና በኢትዮጵያ የዘመን አቀማመር በ1989 ዓ.ም. ያሳተመውን
የሰይንስ እና ቴክኖሎጂ (እንግሊዝኛ-ኦማርኛ) መዝገብ ቁለት
ተጠቀመናል፡፡ በመዝገብ ቁለት መናቸው የሚያገኘትን እንዲጋድ
በፊደል የሰይንስ ቁለትን ጥንቃቄ እና አስቀምጥናቸዋል፡፡

እንዲሁም የሥነ ፈሰብ ሲሆን ሰይንስ የተያያዘ
በኢንግሊዝኛ የተያያዘ ሌሎች ሰይንስዊ መጽሐፍን ሲያነበና እኩና
መጽሐፍ ሲሆን ሲያነበና እንዲያደናባች በለን ዓመታት ቅጂዬትን
ከንጂዬ የጠቀሰናቸው ዓመታት ሁሉ የትርክክሮችው የዘመን
አቀማመርን የተከተለ ነው፤ እንዲሁም በቀላሉ 7 ዓመታትን
ቀንሰው ወደ እና መለወጥ ይችላል በለን እናምናለን፡፡ የኩና
አቀማመር ለመጠቀም ሲንፈሳሽ ጥንቃቄ በኩና የኢትዮጵያ የዘመን
አቀማመር በለን ይፈናልና ለእንዲሁዋችን ይህንን አስቀድመን
ማሳወቅ እንዲፈጸሙን፡፡

የተጠቀምንባቸውን ወጪ መጽሐፍና ሌሎች መረጃዎች
በተመለከተ በተቋሰ መጠን የዘመና ሲሆን የቀረ ከለና የገዢል
ነገሮች ከለ እንዲሁም በምትሰጠን አስተያየት መሠረት ቅልተን
በቀጥታ ሲተመት የምናቀርብ መሆኑን እንገልጻለን፡፡

መልካም ገብብ!

መሠረ ተክለ ይ/ር ለ/ቤት ታደሰ (ኤሌክትሮኒክስ)

የ/ር ቤትነት ፈሰብ እና የሆኑ (ኤሌክትሮኒክስ)

ጥዕረፍ ከነድ

ጥንቃቁው የኢትዮጵያ ሥልጣኝ

እኝም በርካቶ የታሪክ መጽሐፍትና ተመራማሪያ
እንደሚመለከሩት በግዢናርበት መሬት በጥንት ገብ ገና ሥርዱ
መንግሥት ከነበረችውና በሥልጣኝ እኝም መጥቀው ከነበሩት
ጥቀት የዓለማማችን ህገዴች ወሰጥ ታላቸ ህገር ከተማኝ እኝ
ነበረች::

ሁገቱ ለበዝ ሰዎች ፍጻታት የዘለፅ የሥልጣኝ ማሳያ
የሚሆን የከራሳ ወደፊ፣ የከማ ሥልት፣ የዘመን አቆጣጠር፣
የከን ሲንዘ አዋርድ፣ የሥልጣኝ አማካል ተበብ ወዘተርፈ ያለት
ሁገር ስትሮን በተጨማሪው ለበዝ ሰዎች የሚቀመሩ ተበብ
መንፈሳዊና ተበብ ሥርዓት የያዘ ጥንቃቁው የበና
መጽሐፍትንም ይህ የኖረች ህገር ዓት::

ከሥነ ፍለከ ጥንቃቁ ሥልጣኝያችን በንነቱ ከኢትዮጵያ
ዚ ተያይዘው ሰለሚውቅዏ ስብራት ከወከበት፣ የዘዳደሪ
ጥልከቶች፣ እኔቶን ወቂቶችን ሰለሚያመለከቱ እኔቱ ታላቸ
ከወከበት ከመናገር አስቀድሞ የጥንቃቁውን የኢትዮጵያን ከፍተኛ
ሥልጣኝ ለመረጃ ያህል የተወሰነውን ማውቅ ለሌ ከተማኝ የሥነ
ፍለከ ዕውቀት በመቀበል የግዢንጂችውን ተሳቦችን የበለጠ ግልጋ
የደርጋችዋል::

በተለይ ደግሞ በኢትዮጵያውያን ጉጥሃውያን በተለዩ
ሰለሚውቅዏት የኢንድርማኑ፣ ከኢየተኛ እና ሰራውቅ ስብራት
ከወከበትን ሰያሜና ታሪክ ለመረጃት የጥንቃቁ ግዢዴች እና
መማችን ማይቶለዋ እንዲሁም ለሌ ከተማኝ የነበረችውን
እያታ በጥቀቱም በሆነ መረጃቱ እኝም መቋሚ ነው::

የኖረም በቀኑ ከኢትዮጵያውያን ስብራት በኢንድርማኑ ስብራ
ከከበ ወሰጥ የሚገኘችን እኝ ከከበ እና እኝ እኩልተለች

መለመ. በዚ ለእተምኑ አሁን እናልን ስለጥ ምክንያቱ ወን
እንደሆነም በዘመው እንፈልጉ::

መጀመሪያ ግን የጥንት እተምኑውያንን ተረከ እና
ሥልጣኑ እሁን ያለው ዓለም መናገር ለምን ይፈጸማል? የሚለው
እንዲር ጥያቄ በዚ መሠረታዊ ጥያቄዎችን ይመለከል:: እና
ስለ እራሳቸን ጉዳይ ተደለፈለን ቅዱ ባልጋበት ገዢ ሲለ እና
ጥንቃዊ ሥልጣኑ የተረዳና በጥልቀት ያጠሩ ዓለም ቀቀኑ ተሰላቅ
ተመራማማቸና የአብዛኛዎችን በቀጣት የተናገሩትን እንደ::

ድኅሳሳ ዓንዳ ሲውሰተን የተባለቸ እሚሸከዋቸ የታረከ
ተመራማማና የአብዛኛዎችን የሚከተሉ እና በ እንዲት
ከሸይት እምጥያር” በተባለው አስደናቀ መጽሐፍ ለይ:: “የጥንት
እተምኑውያንን እውነተኛ ተረከ ለመደበቅ ለራውች (ደባውች)
በዚ ለምምነት የገዢቸ እስከመስለ ያረስ ይደረጋል” ተለለቸ::

ድኅሳሳ በተጨማሪም “ዘመና ያረስ እውነተኛ ተረከቻ
በምስጠርነት የተያዘ ይመስለል” ማለ ነቸ:: ለእተምኑውያን
ደግም ምክንያት በፊልዎች መጽሐፍ ለይ የገለጋቸ ለሆኑ:: “እናንተ
እተምኑውያን ሆኖ እንተቻቻሁን ቅና እናርጊ:: ሲለ እናንተ
እባቶቻቻሁ እና እያቶቻቻሁ የገኑትን መርምሩ፤ በእነርስ዗ም ከሩ”
በለለቸ ::

ይህለ የተባለ የታረከ ለፈ ደግም “የሥልጣኑ እና ቅዱ
የነበሩትን አሁቦች ተተን ወልታዎን ሲለለ መስጠት ለውደፊቱ
የዓለም እናገንት የሚፈጸመው ነገር ምንድን ነው?” በማለት
ይጠይቷል:: በእርግጥ በጥንቃዊ የሂጋይቸ ተረከዋ መካግበት ለይ
ዓለም ቀቀኑ ይገ (ከንስተይረሰ) እንዳለ ግልጋ ነው:: የጥንት
እተምኑውያንን ሥርዓም ሲለለ ሁገር የሚሰጥበት እጋጌማሚያ
ነበር::

ለምሳሌ ተረከ የአብዛኛው ባልድዋን “እንዲንደ የግዢ
የአብዛኛዎች ተረከን በማዘበት የተሟሪ አሁቦች የተሟዎቹንን

መሬት የተፁለሙት አትየክያዥዎችን ከሽታ ሆነው ሲሉ ተረከን
ልጠብቅ እና ግራኝ ስጥቃል” በማለት ቅዱታውን ይገልጻል፡፡ ለዘሱ
ነበር የጥንት ሥልጣኑ ተመራማሪው ይኖላል “እንዲህ የታሪክ
እስከዚች ለኢትዮጵያ የቀደሙ ሥልጣኑ ተዘዥን እውቀና
መሰጠት ይተናገቻዋል” ማለቱ ያለ ወዝኑያት አልነበደም፡፡

ለመሆኑ የጥንት አትየክያዥዎችን ሥልጣን ሲዘዥ ነበሩ
በንድ እውጭታውያን፡ እስቶውያን እንዲሆም ግራኝና ሪማውያን
በዘመን በምን ይረዳ ነበሩ? የሚለውን ጥያቄ ሌኑም ባድ
ይገል፡ ለዘሱም ጥያቄ እነዚህ የውጭ የታሪክ ተመራማሪውች
መሰሳ እነታው፡፡ ይኖላል በመጽሐፍ እንዲጠቀሰቸው
“እውጭታውያንም ሆነ እስቶውያን ባልሱስተበት በዘመን ወቅት
እኔሬ፡ በተለይ ይግሞ አትየክያዥ ከፍተኛ ሥልጣኑ ላይ ነበሩት፡
ግራኝ እና ሪም ይግሞ መፈጻሚውያን እይታውቁም” በለለቸ፡፡

እንደ ጥናቋም ታለለቁ የታሪክ እዋቀዚች የሚናገሩትን
መቆል ስትጋልኝ “ገናናዜች አትየክያዥዎችን ከሽታ በቅድመ ተረከ
በዚሰት ከፍሰ ዓለማት ማለትም በእኔሬ፡ በእስዥ እና እውጭ
ግዛታቸው እስተካተው ነበር፤ እናም እንደ የታሪክ ተመራማሪ
የእነዚህን ሲዘዥ ተረከ ከፈሰ ለመመርመር ቤት ሲዘዥ እናም
ስ.ዘምርአታቸው የኩረለቸውን የታለቁ እስከንድርን፡ የነናጋለያን
በናጋለ፡ የነጋለያን ቅሬን በዓለም ከሬድ ውስጥን የሚሰሩባት
ዘመናን ይጋብ ተረከ ሆኖ የገናናዜዎች፡ ይህንን እንደ በሚደረጋገኘን
በአር ዕርሻዎች ለዘመናት የዘለቁ ከተባቃችንና ግንባቃችን
የሠራተኞች እንዲሆም ለለዥ ታለለቁ ሥልጣኑዎችን ያስተዋወቂትን
ሲዘዥ ተረከ በይና ለመቀበል ታለቁ ቅሬታ ያለ ይመለል”
በለለቸ፡፡

60 ዓመት ቅድመ ሌሎት ከርስቶስ የነበረው ደምጽናስ
ስተብሰብ የተበለ የታሪክ ሌቀ ይግሞ “እውጭታውያን ገለ ቅር
እድገት እና እናደር ላይ በነበሩበት ወቅት አትየክያዥ ታለቁ

መልጣኑ ላይ ካሬች... ለማብዕስምን መልጣኑን ያሳይመናኝ እስከ
አንድ ደረሰኝ የገዢ ፎቃው” በዚል፡፡ ለመሆኑ እነዚህ ዘከራዎች
ይህን ስማለት ያስተዳደሩ ጥንቃቁቸቱ አትጥቅም በምን ደረጃ
በተገኘ ነበር? የሚሰውን ደግሞ የተወሰነ እንደ፡፡

በ700 ዓ.ም. የነበረው የበካንታይኑ አስተካንስ ባጠናው
ጥልቻ ጥናት፡- “አትጥቅም መረጃዎን ላይ የተመሠረተች
የመጀመሪያው ህገር ነች” ሲል፤ እርዳደሪ ክርማን ሌላዊ
የተባለ ድርመናዊ የታራኩ ዘከራ ደግሞ “አትጥቅምን የመሰለ
ጥንቃቁ ህገር ከዚህት ይገኘል?” በማለት በአዲናቀት ሆኖ
ጥንቃቁነቱን ገልጋችል፡፡

እነዚህ ዘከራዎች የተገኘ አትጥቅምውንን የመልጣኑ
አስተዋጽኑ ሲገልጻ ሂሳብ በመመሠረትና በአገ መመራት፡
በከዋከብት ጥናት፡ በፍልሰና፡ በሥነ ዘከርና፡ በቋንቋ፡
በመዘዴቹ፡ በወርቅ ቁጥር፡ በረት አቅራቢ መሆኑ በመሠረት፡
በሥነ ሂንፃ፡ በአሳሳቢ፡ በሥነ ጥቦ፡ በግብርና፡ የሰራራ ጽዋድን
በመነገድ እንዲሁም የመጀመሪያውን የዓለማችን ቅንቃ በማበርከት
የዋናት ደንቅ ሥራ የከናዢ ምድር የሆነችውን የአትጥቅምውንን
መልጣኑ ማሳያ ታላቅ ምልከት ነበር በለዋል፡፡

ጥርሱስ ቅርቡ ሲይችበስ የተባለ ዘከራ ደግሞ “የናይል፡
መገዢ እና እናርታስ ስለቆ የመጀመሪያውች የመልጣኑ
ነዋሪዎች ከናቸው (አትጥቅምውን) ነበር” በዚል፡፡ ይህን የቅርቡ
አሳቢ ይን ይ ይከሰን የተባለ አማራካዊ “አትጥቅም እንድ እ
እረዳን እና ለሽያጭ እና” በተባለው መጽሐፍ ላይ ተቀብቷል፡፡

ይከሰን በተጨማሪ እንዲበራራው ከሆነ የመሰኔወም እና
ግብጽ ጥንቃቁ መልጣናና ባህል ከአትጥቅምውን የተወሰሰ
ለሆነ የመጀመሪያው ግብጽውን አትጥቅምውን እንዲበሩ
አስቀምጣል፡፡ የጥርከብስን ፍሳሽ ለማብራሪት ይከሰን በመጽሐፍ
እንደወቀሰው “ለማይያዎች መልጣኑ መሠረት ተደርጉ

የምትመልዎች የከተላንተኩ ወቅያዎች አትላንተስ የከተማኝያ ጥብት
ነበረች” ይለል::

በር ቀን፻ ሪውሰንጻ የሰማርያኑ አካል የመጀመሪያዎች
ሠልጻን ነዋሪዎች ከከተማኝያ የሂሳት የከፍርከዎች
አትማኝያዎችን ዓቃዎች ይለል:: ተመራማሪው ከዚህንት ስልክ
ደግባው በፊልዎች ተለዋዋሽ ሲሆን የዘመና የመጀመሪያ ታሪክ ተከተል
(12ቱ መገቢት አውራን ከዚህበትን) ለመጀመሪያ ጊዜ የሚለት
ቀደምት አትማኝያዎችን ዓቃዎች በፊል በጥናቱ አስቀምጣል::

እኔን ሲደዋገ የተባለ የሰኞ ደግባው የከተማኝያን አስደናቀ
ጥንቃዊ ለልጻኑ ከጠና በፊል “ከጥንቃዊ ተረከ ፕሮር
አትማኝያዎችን እኩን የተከበሩ ነገር ጥን ምስጠር የሆነ ስዝቦች
ናቃዎች” በማለት አይናቀቱንና መገመዙን በአንድ ሲሆን ገልጋል::

ለለው በተለይ አሁን ያለውም ተወልድ የሚያነማው እና
በግልጽ ያልተመለሰለት ተያቄ የጥንቃዊቱ አትማኝያ የማሁት
ከልለ አስከየት ይረዳ ነገር? የሚለው ነው:: በዘመና ለይቶ
አሁንጻ የከራሳቸውን ምስከበሩት ለማንሃት የተለያየ የሰኞዎች
የፈትና አናንበብ:: ይኬስሉ እኩን በማያስደንግዱው በዘመና የታረክ
መስከተናን ምስከበር አይደርም በፊልዎች መሻከች ላይ
እንደጠቀሰው “ከአንድ አስከ አውራጊ፣ በበሎን እና ተናሽ አስያ
(የካራዊ ተረከ) ለልጻኑ የሰኞና የከተማኝያ ከኛች ነገር”
ትለለች::

የታረክ የሰኞው አርበበት ፍዴድርክ ከጋል ደግባው በዘመና
በግልጽ ተረከትን የታረክ መካግበትናን ሰነዶን በማገለበጥ
እኩንጻ በመሻከች የተለያየ ተለዋዋሽ የሰኞዎችን በመጥቀስ
እንዲሰራው ደግባው “የከተማኝያ ጥብት ስንድን፣ ጥብና፣
አቶ ዘይናር እና የሰኞ ተረከ ፍርድኑ እንደጠቀሰት ከሆነ ከሰጠበት

አጭርናን ከሚገኘው በሆት በአፍሪካውያን ተገኘቸለታ፡ የኢትዮጵያውን ዘመኑም በበታዥ ካና በማስተካከል ከደረሰው ጥናት በመሆኑት ይችላ፡፡

በታሪክ የሚገኘው ከፍተኛ እውቀና የነበረው ለቁ ለደዋግ
ሂሳን ሲሆን ከተማና የንጂዴር ሥልጣኑ ሲኖር “ከጥንት ታሪክ
ዶሞር ከተማናዚውያን እኩን የተከበሩ ነገር ገን የሰነድ የሆነ
አዘጋጅ ፎቶ፡ በቅርብ በተገኘ የሥነ ቁጥር ባሻጭ ሁሉ
የነበረሁን ታንት የነበሩ አዘጋጅ አዲሱ በልይ ሌዩ ግዛቶች ማግኘት
የተለመደ ነው፡ ጥንጂዴር ባሻጭ በተገኘበት ወደ እናፈተና
መግርና ወጪዎች በተሸጠ የጥንጂዴር ከተማና ታሪክ
ታገኘቸለሁ፡ የእነበረሁን ድንቅ አዘጋጅ ታሪክ በጥንጂዴር ግርኩ ካል
ታሪክ ወሰጥ ለደበረቀርቃቸው ተገኘቸለሁ” ይላል፡፡

ጥንጂዴር የኢትዮጵያ ሥልጣኑ በጥንጂዴር ግርኩ እና ደማዎች እና ወጪዎች

ስለ ጥንጂዴር ግርኩ እና ወጪዎችን ታሪክ ሲኖሩ
መጀመሪያ ማንማት ይለበን ሙሉ (ማይታለፈ) ሲለማረጋለው
የኢትዮጵያ ዓይነታቸው ነው፡፡ ማይታለፈ ማስተካከለውያን
ማንበረሰብ ወሰጥ ሲገኙ የነበሩ ታሪክዎ ማስተካከለውያን ሲሆን በተለይ
ገን “የኢትዮጵያውን” ደርሻ አለቸው ተበለው ሲለማረጋለውያን ማያዝ
ወይም ለወቻ የሚናገሩ ነበር፡፡

በተለይ የጥንጂዴር ግርኩ ማይታለፈ በጥናወርበት ዓለም
ባህል እና ሲደንበ ለይ ታለቅ አገኔውን አስርቋል፡ ይህም
የጥናወርበትን ዓለም ታሪክና ቅልዕናና ጠንቅቆ ለማይያወቅ ሲው¹²
በፊት አይደለም፡፡ በታሪክ እንደማረጋለውያው ግርኩ ማያዝ
(አማልከት) መኖራቸውን ከሚመናቸው በተጨማሪ ለከበረቸውም
የማምላከያ በታዋችን ይሠራለቸው ነበር፡፡ በግርኩ እና ወጪዎች
ማይታለፈ 12 አማልከት (ወንድ ወይም ለት ማያዝ)

ከእለምነት ተራሱ መንኛቻውን በማድረግ ያስተዳደርችው እንደ
ነበር የምኑ ስብር፡፡ እነዚህም አለምነቶች፡- የሁሉ ገዢ ይለት
የነበረው ንዑስ፡ ማረጋገጫ ተራሱ፡ የበዕር ቤታ ይለት የነበረው
ውንድሙ ፖስይኖ፡፡ እቴና፡ እወሰ፡ እጥሎ፡ እርመምስ፡
አጭምስ፡ እፍጋዳደት፡ ተፈጻሚያ፡ ይጠኗር፡ ይሞላል፡
አስተያየት፡፡

እንደ ገዢዎች ማይታለኝ በሰማያ ላይ የሚታሩ አብራት
ከጥብበት (constallations) በለው አጥባል፡ በእንዲሳት ወይም
አይሁዳለሁ ተመርሱዋል በእስተኛዎች እንዳቀመጥ
ተደረገ፡ ተክና እነዚህ ጥንቃቄ ገዢዎች አጥቃቃቃውያንን
ከሸጻቸው ወይም አማካይቶችው እንዲር እንደት ያየካቸው
እንደነበር ጥንቃቄ መዘግበትን ስንመረምር አስገራማ ነውን
እናያለን፡

በዚ ገዢዎችን አትርክቶዎችንን የሰውም ሆነ የሚልጥኑ
መገኘዎች ፍቃው በለው ያሞት ነበር፡ በመሆኑም የጥንቃቄ
የአትርክቶ ነገሮች ከገናዘነታቸው የተለሱ በጥንቃቄ ገዢቱ
እና በመማዎች በንድ እናደ አማልከተታቸው (ጥያቃቃቸው) ነበር
የሚታየት፡፡ አጥናዋ ይኖረለ እናደሻፈቸው ተርጉለስ፡ ስተርን፡
እሳይሬ፡ ካውሰ ወዘተርፈ የሚበለተዋው የከኩሉ ነገሮች ስምዎች
ቻምር ነበሩ፡፡ ተረን ለደቀባ እናደሻፈው ይግባው “ጥንቃቄ
ገዢቱ የጠልያንን እና ለሰለ ይለቀችን ስም መንቀቀው ለያወቁው
ሩቅ ይለቸውን አትርክቶን በጥጥልቸው ያወጋድ ነበር” ይገል፡፡

እኔህ ሌይ እንግዲህ መነማት ያለበት መሠረታዊ ቅዱ
እስ፡ ይህም ታንተዋ ግርከቻ እና ሪማውያን አጥቃቃያውያን
ለምን በዚህ መልከ ተረዳችው? እስከ ማምላከስ ባን አደረሰችው?
የሚለው ሲሆን እስከሁን ሲለ ታንተዋ አጥቃቃያውያን ለልጻና
ተረከ በጥቃቃው ሲሆን ከነይ የጠቀሰነው ተሳቢ መልከ ይሆናል
በለን እንገዢቸለን፡፡

የኢትዮጵያ ታስቃ ህገርት በግዢና በሙያር ካመንጻ ገልጽ
ይህር ነው፡ 800 ዓመት ከከርስቲያን ለደተ በፊት የነበረው
ሙያር አለያል እና አዲሱ በተባሉ ሁሉት መጽሐፍቶች
ኢትዮጵያውያን ከተፈጥሮ ገዢ ትወል በማስተካከል መሰኑ
ለገልጻት “እስከ መሬት ማኅ ይረዳ የሚኖሩና ከአምላካ ጋር
ቅርቡ ያለችው” በማለት ሲለ ነዋሪዎች ለገልጻ፡ በተጨማሪም
ኢትዮጵያና ተሸጋና ሰረበኛ እንደገብ ባቻር ይገኘል፡፡

“የታሪክ አበት” የሚሰለውም h490-425 ቅድመ ለደተ
ከርስቲያን የነበረው ታሪክ የአሁን በመረጃ ይገኘ
ኢትዮጵያውያንን ለገልጻ “ከሰቱ በታች የሚኖሩ፡ ተቀኑ ቅና
የለችው፡ ለቃም ቅመት እንዲሁም ቅንቃ ወጪት ያለችው” ይሉና
በተጨማሪም “የጥንት ኢትዮጵያውያን በልምት፡ በዓላቶችቻውና
ደስታቻውም ስራዊር እማልከትን ለለማያሳደስት የአማልከት
አጥማለሁም እየሂደ በዓላቱን በደብታ ሆኖታው ያሳልፏል” በለ
ጽናቸል፡፡

ይህንና የተባለው የፖለማ የአሁን በፊት ኢትዮጵያ
መሰረትና ገናና የነበረት ፍት፡ በመጀመሪያ ገብናን ቅና አድርጋ
ይህ 18 የኢትዮጵያ ነገሥታት ገብናን ለጠቅ እና ኢትዮጵያ ገን
በማንኛም ተገዘጋ የሚታወቁ፡ ነገሥታቸና ስዘጋጀም የሚሰጠው ይገኘ
እንዲሁን የሚቀበሉ ለለማቅ የሆነ፡ በጠርነት ገን በርተምና
ደገናዎች ፍቃው ሲሉ ይችል፡፡

በቅድስ መጽሐፍም ይች ታስቃ ህገር ኢትዮጵያ h40 ገዢ
በላይ የተጠቀሰት ሌሎች ይፈቀኝ በአራት ከፍተረት መጽሐፍ ገና
በደናዎች ምዕራፍ ለይ ገና ከሚያጠበት ወጪች እንደናዎች ገናን
(በላይ) የኢትዮጵያን ምድር እንደሚከበ ባቻር ይገልጻል፡ ይህ
በች ለይሆን እስራኤልን ከግብር ያውጣቸው እሱትን የዘዴው ነበያ
መሱ እንደ ኢትዮጵያዊዎችን ለት እንዳገብ ቅድስ መጽሐፍ
ይገልጻል፡፡

ይህ ሁሉ ማስረጃ የኢትዮጵያን ታላቂነት በእውነት
የሚያስፈልግን ታላቅ ማስያ ነው:: አሁንም አፍሪካ እናኩን
ኢትዮጵያ ተብሎ ትዕሮ እናደ ንበርና የደቡብ አትላንተክ
መ-ቍድናን ጥሩ ቅድመ “Okeanos Aithiopos” (የኢትዮጵያ
መ-ቍድና) በለው ይጠኑት ነበር:: በዚህ ለያጻም ይህ መ-ቍድና
እስከ 19ኛው መቶ ከፍሰ ካሙን አጠማሽ ይረዳ ትዕርጋል::

የደቡብ አትላንተክ መ-ቍድና የኢትዮጵያ መ-ቍድና ተብሎ ይጠኑ
እናደንበር የሚያሳይ ካርታ (Image credit: ampalinglifestyle.nl)

ከላይ እንዲያነው ኢትዮጵያ በርካታ የሆነ እኝነት አስደግማማ
ሥልጣኑ ከተኞች ይሞር በተለያዩ ካርድቶች ላይ የነበረት ነበሩ::
ይህ መጽሐፍ ጥን ኢትዮጵያ በሥነ ልሰሳ የሚገኘው የነበረት
ዶወ-ቍትንና አሁን ያለው የሥነ ልሰሳ ስይንስ በስራት የሚያሳይ
በመሆኑ ወደ ሥነ ልሰሳ የሚገኘው በቻ እንዲያደለን::

የኢትዮጵያ የሥነ ፈልክ ተናት መቻ ተቋሙ?

በዚህ የታሪክ ተመራማሪው ከዚህ ሲጠ ዓመታት
በደረሰ የነበረ የጥንቃቄዎን የኢትዮጵያ ሥልጣኑ የያዘ መካግበትን
ለማግኘት ከፍተኛ ጥረት አድርገዋል፡ ሆኖም ጥን መካግበቱ
በምሳሌ የተያዘኝ በታላቅ ጥንቃቁ የተመበቀ በመሆናቸው
መኖሩን እያወቀ በተገኘት በሩኅ ላይ በቋ ተከራክ አድርገው
የተቋሉቸውን ያህል መርምጃው ለመዘኝ ወከላዊል፡፡

የዚህ መጽሐፍ አዘጋጅቶም በተለያዩ የታሪክ
ተመራማሪው የተገለጹው ከከርስቲያን ሌሎች በደረሰ የነበረውን
የኢትዮጵያን የሥነ ፈልክ ተንቃቁ ሥልጣኑ ተረጋግጧል
በበርቱ ጥረት አድርገናል፡፡ በመጨረሻም ጥረታቸኝን ተሳካፊልን
በምሳሌ ከተወልደ ወደ ተወልደ የተለለኝ ፈጽሞው
በምጀራባውያን እና ያልጠኑ በተለይ በጠልሰም (በከርታ መልክ)
ይሉ የሥነ ፈልክ፣ የአዲስ የሚከተሉትን የሚከተሉትን የሚከተሉትን
መካግበትን ለማየት እድልን አግኝተናል፡፡ ይህን ወደ ፍት በለላ
መጽሐፍ ላይ በዘርዝር እንመለከበቸል፡፡

በተጨማሪ በጥንቃቁ የኢትዮጵያ ሥልጣኑ ተረጋግጧል ዕወታዊ
ለይ ሲፈ ምርምር የወሩትን ቅዱም አበበች ርፈጸውን በኢትዮጵያ
እቆጣጠር ሲኩ 28/ 2011 ዓ.ም. ላይ ቀለ መጠየቅ
አድርገንለቸዋል፡ በቀለ መጠየቅም ከለይ የጠቀሰናቸው ሀለም
በቀኑ የታሪክ ተመራማሪው ለመቅረብ የኋዕውን ሲፈ ሥልጣኑን
የሥነ ፈልክ በኢትዮጵያ የአዲስ መርምጃው ተረጋግጧል በዘርዝር የገለጹልን
ለሆነ ይህንንም ቀለ መጠየቅ ከዚህ በታቸው በዚሁ አስቀረበዋል፡፡

ከተፋት ወሂሳዊ በኋላ የኋገና ላይ የነበረው ከም ከወለዳቸው
ለፈቻ መከከል ከሽ እንዲ ነበር፤ ከሽም ከወለዳቸው ላፈቻ
ወሰጥ ፍጥሩና ቤይል የነበረ ለሆኑ፤ በኋላም የኢትዮ ተወልደ
የነበረው የኋገና ላይ እተከለ ለመጀመሪያ ዘዴ ወደ እትዮጵያ በግብ
ዘዴ የአዲስ ተወልደ የሆነው ቅዱም የተናገሩቸውን

የሥነ ፌ.ስ ማስጠረቷ በፈ በጠልቦም ወያዣ በተቀበቻ
ሰለዳዊት ከለደዋት ቁርቡ የር በተዋዋቸው በታክናት እንዲሆነ
ጥና ይዘ ለመጀመሪያ ገዢ ወደ አቶችኩያ እንደዚ ደንብዎች
ከዘመኑ ዕንቅኩን ያገባ ስሜን በሀገሩ የኩ የሚበል የመሬ
ማይደንጂ ነበሩን በዘመኑ የየኩ ታትሮ ስላል የንግድዎች ስመ አቶችኩ
ተበደል ይለሉ¹:

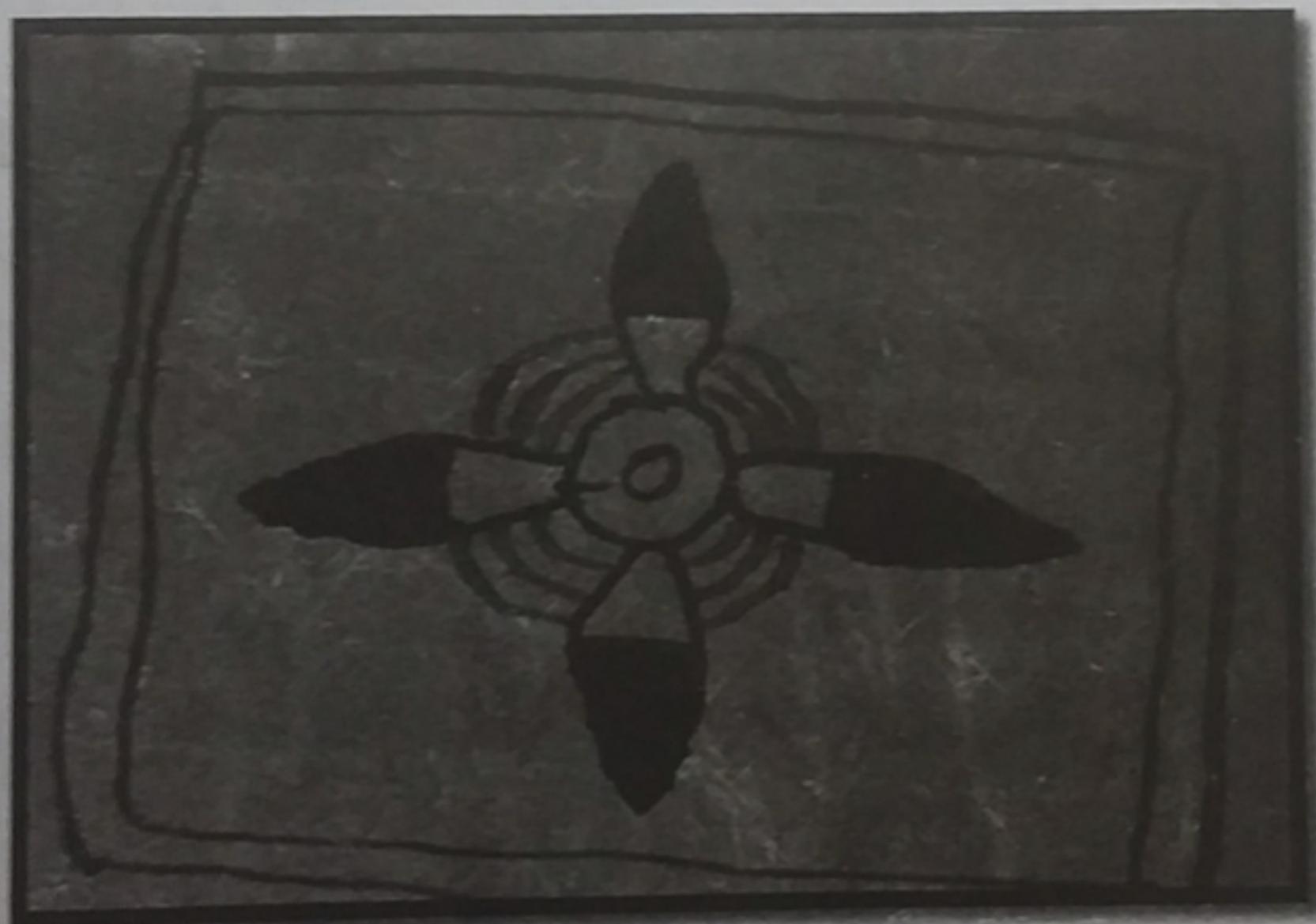
ከዘመኑ ተረከ ተነሱትን ከየኩ የሚያስከት የሥነ ፌ.ስ
ምርመራን ለመጀመሪያ ገዢ በጠልቦም (በሰለዳዊ ምርጫ) መጠና
ውደ ህንጻችን ያሳይ የመጀመሪያው ከዚ አቶችኩ ንዑስ ማስተ
ደቃለል፡፡ ከአቶችኩ በመቀበል መረጃና ቁርሙያ ያገኘ
የመጣውን የሥነ ፌ.ስ ያንቀ እውቀት ያመረጥኑ ያገኘ
እንደነበር ይተርከል፡፡

ከዘመኑ በመቀበል የቀርሙያ ሌዩ ይገኘ ከዘመኑ
የተረከበውን የሥነ ፌ.ስ ማርመራ በአቶችኩያ ሌዩ በዘመኑ ይገኘ
የሰራተኞች እንደሆነ ይነገረች፡፡ በተለይም በጣና ቀይቸ ተረዳ ሌዩ
በዚህ እሽከርከሩት እየተመራመራ ነገበዎች ከዋከበትንም በሚከና
ለይ እየተመለከተ ተኋት ያደርግ ነበር ይለሉ፡፡ ከዚያ ተንተሸቱ
በንግድው በምሽት ወደ ወሄዎች ፍቃድ ለመረጥኑ ተካምሬዋ ነበር
ተመለከተ፤ ይሻውም የተመለከተኛ ሙሉዋ ስትሮ በሙሉ
ወሰኑ ሲለም ከዘመኑ በሰለዳዊ ሌሎች የንግድ ተሠሳ ሲቀን ተቀኑ
ተመለከተ፤ ከዘመኑ ያየውን ያንን ሥራል እንተረዳ እምጥቶ
በዚህ እቅዱው ወርቃ በሥራዱም ሌዩ ወርቃና ዕጣን እድርት
እንዲሁ ያለ ከዘመኑ ሲወጣ ሲማያዋ ታትሮ ሲለማወሰድ ወሰኑ
ገበኑ በሎ ተወልደን እዘሂል፤ ቤታቸ ሲወሰድ ያንን ከዘመኑ ያለ
ተወልደቸ ከአቶችኩ ተነሱትው ወደ በተልቀዱ ተኋት ሲደንት
የታየው ከዘመኑ እየመራቸው እንደሂያዎና እንደገበኑ ይኖገረሉ፡፡

¹ መረጃ እኩን በለይ፤ የጥንቃ አቶችኩያ ተንግኙ ተረከ ተረከ ገጽ 17

በዚህ የታሪክ አጥናውች በንድም ከከበ እየመራቸው
ወርቅ፡ ዕጣ፡ ካርብ ይዘው ወደ በተልካም ከሂዳት ወሰጥ
አጥናቸውያን እንዲስ የገኑ ሲሆን በፈልግም በሥራልም
ማማሪች ማስተኞም አጥናቸውያን ለደደርጋ እነዚቶች እንዲን
አጥናቸዋይ እንደሚያደርግ የታውቀ እውነት ነው፡ ይህም የሥነ
ፈለሻ ዕውቀት ጥንቃኑ በአጥናቸው እንደነበረና የሥነ ከዋከበት
ተመራማሪው ይሽተኝ ፍንጻ አጥናቸው እንደሆነች የሚያሳይ
ነው ይለለ፡፡

ይችል ለደኛት የታየቸውን ከከበ በበሩና ለይ እንዲህ
ሥላዋት አግኗተናል፡-

ስጠው ለገልጽ የመራቸት ከከበ ሥራል በበሩና ለይ
ከዘሱ በተጨማሪ ይሽት በፊዥዋት እና በማዳድናት ለይ
ከፍተኛ ፍርማዎችን እንዲደረገ ለነገረለት ይህ ፍርማና ለጠው ሰሐ
ዓመታት ከተወለድ ወደ ተወለድ እየተለለፈ ከሱ ይረዳ የእርስተ
ጥናቶች እንደሆነ በፈቻዎችና የሚነገረለቸው እስተራማ የፊዥዋት
ዘርዝርና ከጥቃማቸው ዘር የያዘ የበሩና መካግበት እሉ፡፡

በተለይም ከከከለም ቁወልት ፍምር በተገኘ በግብጽ ያለ
ጥሬማቸች የተገነባቸውን እስደናቀ ታላለቸ የማዳድናት ዘርዝር

ከነጂጋናዎት በታችቷ ምምር የዚህ መልዕ዗ቷ ከርቃቻቷ
በጥቃቻቷ አትጥቅያውያን እና አስተያየት እንዲለ ይገኘል:: ከዚህ
ዚህ ተያይዘ ጥለዎት አሁን (በተሰኗ) ከሳቻቷ መግለጫ::
ጥለዎት መረጃ (ማርጫን) ከማዳደን ፍላጊ ወር:: ጥለዎት መሽተሬ
(ዶ.ጥተርን) ከወንጀቷ መግለጫ:: ጥለዎት ቢሮል (ሳተርንን)
ከዕወጥ አተካክለ ወር አያይዘ ይተነተን እንዲሆር በዚህ
ትምህርት ወሰጥ ያሉ ስምቷ ይኋገራል::

በመሆኑም በሥነ ምንዳር:: በአትጥቅያ ዕወጥ እና
በማዳደናት ላይ ጥናት ማድረግ የሚፈልግ ለው ከነዚህ መካግበት
ተለዋጥ ምርጥናን በሥራ ጥሩ ባንቶቷን ለያገኘ እንዲሸቻቷል
እናስብሰን:: ምናልባትም ሲሂ የሥነ ቅዱር ጥናቶቷ በደረሰ
ደረቻቸው ነገሮች ለታሪ የሚቻቻበት ተልቅ ዕድል ለኖር ይቻላል::

ወደ ሥነ ፈለክና ጥንቃቄ ታሪክ እንመለሰና በሀገራችን
ጥንቃቄዎት የታሪክ መጽሐፍት እና በሳይንስ ዓለም የሥነ ፈለክ
ታሪክ ላይ ገልጋ የሞትቸውዎ ከከርስቲያን ልደት በፊት h1890-
1871 የነበረው ለ19 ዓመታት አትጥቅያን የመሬትው ጉማዥት
ከሰዋጥ ያት::

በንግሥና ገዢ የንግሥት ከሰዋጥ:: የባሉ የንግሥ
ኤሌውሰና የልጃ የልዕልት እንድሮሚያ ምርጥምር ደግሞ
የአትጥቅያን የሥነ ፈለክ ሥልጣኑ ከፍተኛ ደረጃ ላይ ያደረሰ
ለሆነ በሚያደረንቸው መልከት ስብራት ከወከበትን ከመለየት ይሞር
በዘመናቸው በስማቸው እስከማስጠራት እድርሻቸው ነበር::

ጥንቃቄውና በሙሉው ዓለም የተመሰከረውን ጥንቃቄ
ታሪክናን እስደናቀ የሥነ ፈለክ የምርጥምር የመነሻ ገዢችን
በጥቃቻቷ ከዚህበት እስተ ደግሞ የሂሳ 4000 ዓመት በአትጥቅያ
የነበረውን የስብራ ከወከበት ዕውቀት አሁን ዓለሙ ከደረሰበት
ምዕራፍ እንዲሆር::

ምዕራፍ ሁለት

አብራት ከወከበት (Constellations)

አብራት ከወከበት በሰማያ ላይ የሆነ ዓይነት ቅርጫ
የሚያሸሩ የወከበት ስብሰብ ሌሎች ቅርጫዎች ከሚያደረሰው ዝርዝር
በተያያዘ መልክ የሰው፡ የእንስሳት ወይም አይወቅም የለለው ነገር
ሆኖ ለገለግ (ለማለ) ይቻላል፡፡ በዘመኑ መልክ የአብራት ከወከበት
ሠዕላቂ 17 የሰው፡ 42 የእንስሳት እና 29 አይወቅም ከለላችው
ነገቶች ዝርዝር የተያያዘ ናቸው፡፡ እነዚህ ተደምሮች 88 አብራት
ከወከበት የሚሆነ ሌሎች በአይንዳ ጥናት በመደብ በመደብ ሆነው
ስምንት በታ ይጠቀላል፡፡

እነዚህም የአብራት ስለመስጠት፡ የአብራት፡ የጥር፡ የወጪ፡
የአብራት ማረጋገጫ፡ የጥርስለ፡ የአብራት ወተር እና የአብራት በተሰቦ
ተበለው ይቻቃቄል፡፡ ለምሳሌ የወጪ በተሰቦች የሚባሉት 12 ቀ
የወጪ አብራት ከወከበት ሌሎች፡ የጥርስለ በተሰቦ የሚባሉት
ደንቅ ተርስለ፡ እንድርምጃ፡ ከስተኛ፡ ሲተስ፡ ሲፈውስ፡
ቴዋስ እና አውራዱ ናቸው፡፡

ለሰማያውያን አካላት ስም ማውጣት እንዲ ለረዥ
የሆነው የዓለም ሀቀ አስተጻድጋሚ ነበረት (IAU) በ1922 ዓ.ም.
የመጀመሪያውን ስብሰብ ሌያደርግ 88 አብራት ከወከበት
መናገቻው የተናገረ ሌሎች በ1928 ዓ.ም. ወሰን ወጥቶለችው
አጠቃላትን አገኔ፡፡ በ1930 ዓ.ም. ለይም ለገንዘመት በቋተው
ለዓለሙ እንዲታወቁ ተደረገ፡፡

እነዚህ ወሰጥ 48 አብራት ከወከበትን ግርማው የሆነ
ከወከበት ተመራማሪ ተቆሎሙ አስቀድሞ በ2ኛው መቶ ክፍለ
ዘመን በአልማገሰት መጽሐፏ የመዘገበዎች ሌሎች በንብረቱ መለ
ተቀባይነትን አግኋጭዎች፡፡ እነዚህ 48 አብራት ከወከበት
በሰማናዊው ዘዴቀ ክበብ የሚገኘ ስለነበሩ አውራጭውያን አሳሽ

ወደ ደቡብ ጉባኤ ከበባ ከፌዴራል በንጂ በ1600ምቻ ወሰጥ የቀኑትን
አውሮፕላን አማራተዋቸዋል::

እነዚህ ላይ ስብራት ከዚሁበትን በተመለከተ በብዛት
ገረዘሩትን በኋላማና የተለያየ የዓለም ከፍልዎች፣ ለምሳሌ
የመጀመሪያዎች የአማራር ክበር እዝቦች፣ እስያወች እንዲሁም
አፍሪካውያን በራሳቸው እረዳደና ባህል ስለ ስብራት ከዚሁበት
ጽሑፍዋል::

አንድርሱ፣ ከሰላም ሲፈውሉ

የዓለም ቀኩ አስተርፍማ ጉብረት በ1930 ዓ.ም.
በሰተምው መሠረት h88 ስብራት ከዚሁበት ወሰጥ ሆኖች
በሀገራችን በአትቶክቶ ስም የተመዘገበ ዓቃዎች የሚረውን ስንሰማ
ለይ ይስታና ከሬት ለሰማን ይገባል:: የህገቱ ስምን መረጃ ላይ
ከማናና የሚጠለጥ ታሪክ ምንስ ለኖር? ምንስ ለመሆኑ ይችላል?
እነዚህ ቅደም በለን በምዕራፍ እንደ ላይ ስለ ጥንቃቄ
አትቶክቶውያን ሥልጣኑ ከተናገኘው እንዲር አሁን ከአትቶክቶ
ታሪክ ወር ይህ እንደሆት ይያያዘል? በለው የሚጠለቅ አለ ተብሎ
አይገመተዋል::

እንደዚህ እንደ መቀበሉው በዚ የታሪክ ሲፈውች ሲለማናና
ለምን ይችላል እንደ በነዚህ እንድንወሰን ያደረገን በርቱ
ተመራማሪ ከተገኘ በዚ የሚጠለው ነገሮች እንደለ ይሰማናል::
ለምሳሌ ሰንበዕ ጥናትን አድርት የዘመርያ ክፍያ ክፍያ ክፍያ
ከዚሁበት ለመጀመሪያ ገዢ ያውቆቸውና የሚረቸው በበባይ ክፍያ
የነበሩ ከአትቶክቶውያን ዓቃዎች በለው እንደገለጠው::

ስለ ስብራት ከዚሁበቱ የሚያውራው ስጋዊው የኩስ ይገኙ
ገኘ ላይ ገበተን ሰኔድ እንድርሱ የአትቶክቶ ለወሰን፣ ከሰላም
የአትቶክቶ ጥግሱት፣ ሲፈውሉ የአትቶክቶ ጥግሱ ተብሎ
ተመዘገበ ሰኔድ ወደ ጉለናው የአትቶክቶ ታሪክና ሥልጣኑ

በንጂድ ሌሎች የጥንቃቄዎችን አትጥቃቃውያንን በሙን ተኩረ
ጥብብ አንድናደንቅ ያስተካክናል::

በሰሜን ጉኝቁ ከበብ ለለ ከመሰው ወቅት ፌዴራል
(ከመሰከሩም ፌዴራል) በሰሜኑ ገልተው የሚታየትና “የመሰው
ሰማይ ስብራት ከዋከብት” የሚባለት ተጋሳቢ፣ ተርሳቢ፣
አንድሮስኩል፣ ሌተቢ፣ ከሰየጥያ እና ለፈውስስ ዓቃው:: ከነዚህ
መሰጥ ይግሞ ማስተማሪ አንድሮስኩል፣ ከሰየጥያና ለፈውስስ
“የኢትዮጵያውያን ጉንግዢዎችን በተሰቦች አባላት” ተብሎው
ይታወቂሉ:: ከጥንት ፌዴራል እስከ ሆኖ በሥራቻው ስያው ሆነው
እስከ ዓለም ፍትሬ ይረዳ በሰሜኑ ለይ አንዲታሰብ የተደረገ ዘቱ
ደንቅች አትጥቃቃውያን!!!!::

በኢትዮጵያ የነገሥ የነገሥታትን ነርክር ሲኖና ታሪክ
የያዘው “ታሪክ ንግሥት” የተባለው የኢትዮጵያ የበራና መዝገበና
ለለች ጥንቃቄዎች መካግበት አንደኛፅት፣ በተጨማሪም
አትጥቃቃዊው የታሪክ ተመራማሪ ተከለ ዓድቁ መከተለ
“የኢትዮጵያ ታሪክ ከተዘረ አከሰጣም እስከ ህተቶ” በሚለው ታለቁ
መጽሐፍቻው ለይም አንድጠቀቡት፣ እነ ከበር በለቱን ቤታ ገኔዚ
በዋሕሙ የታሪክ መጽሐፍቻው አንደተነተነት ከከከናሁስ ስባ እና
ከነከሱት ከልጊዜ በመቀበል አትጥቃቃን የመራቻት ጉባኤ
ከሰየጥያ ስትሆን፣ የግዢት በሙን 19 ዓመት፣ በሙናም
ከከርከሪ ሌደት በፊት 1890-1871 ዓመት ነበር²::

ታለቁን ህገር አትጥቃቃን ሲ19 ዓመት የመራቻው ይች
እስተዋዙዋ አትጥቃቃዊቁት ጉባኤ ከሰየጥያ ከባለቤት ከንገሥ
ለፈውስስ እና ከቆንዶዋ ለች ከልዕልት አንድሮስኩል ወር በመሆን
በፊርማ የመመርመር በሥነ ፍጥረትም የመደንቅ ለራ በቻት
ነበረት:: እነዚህ አትጥቃቃውያን የንግግዢዎችን በተሰቦች ስማቻው
ነበረት::

² ተከለ ዓድቁ መከተለ፤ የኢትዮጵያ ታሪክ ከተዘረ አከሰጣም እስከ ህተቶ ገጽ 24

ምድር ላይ ተተክለ መቆረጥ እንደለለበት ያስቦ ነበር፡፡ በሆነ
ፍጥረትን በእኔን በመማሪ ይልቀኑ በምሽቱ ስሜያ ላይ የተለያየ
ቁርቃ እየዋሩ የዕንቅ ፈርማ መሰለው በስሜያ ላይ እያዘበ
እያለፈዎች የሚታየትን ከወከበት በጥንቃቄ ያስተውል ነበር፡፡
እያለፈዎች እናታቃው ገማመት ከሰላም በእኔን ከስተዋይ እንደ
ይልቀኑ እናታቃው ገማመት ከሰላም በእኔን ይረዳ ተሰጥቶልችው
ነበረች ይገኘል፡፡ ይህ ከናቃው እስከ ገርኩ ይረዳ ተሰጥቶልችው
በለበር ገርኩውኝ በእናታቃው ገማመትን በተሰበች
በመደኑች በዚ ማይቶልቃውን ሰለሳነር ይኖሩ ነበር፡፡

ከነፋይ ከሚመለከታችው ሲባሬት ከወከበት ወሰኔው
ወሰኔን ገማመት ሲፈውሉ፡፡ ገማመት ከሰላም ሌሎች
እንድርጌዢ በስሜያው እንዲሰጥሞልችው እድርጋዊል፡፡ በመሆኑም
የዓለም ታርከ ሲባሬት ከወከበትን በስሜያው ያስጠናና ህገፋን
በሆነ ሂሳብ ያስተዋወቁ ገማመትን በተሰበች ለመሆን
እስቻቷቃዊል፡፡ ይህ ታርከ የሚታወቁው በእና በቻ ስይሆን በሆነ
ከወከበት ጥናት ታለቅ ይረዳ ላይ በደረሰት በጥንቃቄ ገርኩና
ዘመኑ ባለው የሆነ ከወከበት የሰይንስ ጥናት ቅዱር ነው፡፡

በ2ኛው መቶ ከፍሰ ኮሙን የነበረው ገርኩወው የሆነ
ከወከበት ተመራማሪ ተቋሎማማ ከመዘገበችው 48 ሲባሬት
ከወከበት ወሰኔ ወሰኔ በእናታቃው ገማመት በከሰላም፡፡
በእናታቃው ገማመት ሲፈውሉና በእናታቃው ሌሎች
በእንድርጌዢ ስም ነው፡፡

ይህ ህገፋን እናታቃው ሲባሬት ከወከበትን በመሆኑም
የደረሰት ታለቅና ገናና ሥራ የሚይካድ እውነት ነውና እናግ
በበርካቶ ተመራማሪውንና ምርጥ ለይንተስቶች የተዋወቁው
የዓለም ቀቀሩ እስቻቷቃዊ ገበት ለዘሱ ይንቅ ታርከና
ከወከበት ለሰኔ በንግሥት ከሰላም፡፡ በንግሥት ሲፈውሉና
በደረሰት እንድርጌዢ ስም ነው፡፡

ከዚህ በታች ያለው የኩል ሲጠዋ የአብራት ከዚሁበት
መዘርዝር ስሜን በግልጽ:

- > አንድሮሜዳ ለዕድተ እትዮጵያ (Princess of Ethiopia)
- > ሰራዎች ገዢ እትዮጵያ (King of Ethiopia)
- > ከሳያቸው ገዢ ማተሚያ እትዮጵያ (Queen of Ethiopia)
በማስረጃ እቅዱን ያስቀምጣል::

88 Officially Recognized Constellations

Latin Name	English Name or Description
Andromeda	Princess of Ethiopia
Antlia	Air pump
Apus	Bird of Paradise
Aquarius	Water bearer
Aquila	Eagle
Ara	Altar
Carina	Keel of Argonauts' ship
Cassiopeia	Queen of Ethiopia
Centaurus	Centaur
Cephus	King of Ethiopia
Cetus	Sea monster (whale)

የ88-ት አብራት ከዚሁበት የኩል መዘርዝር በከራል (Image credit: Nasa)

መለው ዓለም የመሰከረውና የተደነቃበት ይህ ደንብ
ታረክቶ በለለው ዓለም ገልፅ ለነገር፣ ለገኘና ነው ደረሰ
ለመረመር ይህ ችሎት በተመራበት ህጻችን ግን እምበካና
እለመነገሩ በተወቃቄ እትጥቅምዎችን እንዲያውቁት መደረግ
ይፈቀት በተሞሁርታችን ሥርዓትም እለመከተቱ በእጅት እሳካኝ
ነው፣ ወደ ፂት ግን የእትጥቅም የሆኑን እንደማማከተቱት መለ
ተስፋ እለን፡፡

በእኝን የሚገመው ከዚህ በፊት እንደጠቀሰነው
ገረከውያን እተዋጽቁውያንን ስስቱ ማምላከ ባደረሰቻቸው ተሳሳ
የይነት አነዱሁን ለሰራቱን የንግድዎችን በተሰበቸ
በማይቻለፈአቶች በስፋት ገልጂዋቻዎል፡፡ በተለይ ከዚህ በታቸ
የጥንቃጭዎችን የገረከቻ ማይቻለፈ አሁን ያለው ስይንስያ
ይህንንም ቅጥር መዝግቦ ይጠቀሱታል፡፡ ዓለም በቀና ተሳሳቸ
የፈልጊው አዘጋጅቶ ፈልጊው ማርተው-በታል፡፡ የሙሉ ቁ
አቀንቻቻቸው ቅጥሩን ማርተው በኋነው-በታል፡፡ ማቅረቻቸው
በኋሻቻቸውን እንዲታው ከቀለም ጋር እዋዕለው በሥራል
አሳይተዋል፡፡ ከገዢ በእተዋጽሬ ለሰጣኑ ገዢ እንደጠቀሰነው
ገረከቻ እተዋጽቁውያንን በእኝን ከማክበራቸው ከማምላከቸው
የተነሱ ስይንስ ቅጥር የሙሉበትን የሚኖገሩትን
ማይቻለፈቻቸው ከዚህ በታቸ እንዲህ ድራማቸ፡-

“ከሰበጥያ የምትባል የእተጥናያ ገጠመት ካበቻ፡፡ እና ቀ
ወብ ካለሁነት በአንድ ወቅት ገዢ እርዳንም ሆነ ልደን
አንድሮሚያን በቀንዱና የሚስተካከለ እንዲለለና ካርድስ ከሚባለ
የበኩር ወሰጥ ክምራቻም (pymph) እንደሚበልጥ እውራቻ፡፡
በገዢ ማይቶለፈ ክምራቻ የሚባለት ያለበት እና እና ወብ
የሁነት በወሂ ወሰጥ እና በዕወጥት ወሰጥ የሚገኘ እንደት
መንፈሰት በለው የሚያሞተባቸው ዓቸው፡፡ ከነፃ እንሰታቸ
ውሰጥ የበኩር እምላከ የሚበለው የጋራይና ማስተና ልደቻ

ይጥበቻል፡፡ ታደሰ በከላይታ አድራሻት የተበሳው የባክር
ንታ የሚባለው ጽሑፍዎን እናርተን ለመበቀል አስቦ፡፡ ስተስ
(Cetus) የተበለውንም የባክር አውሬ አስተያቶ የረፈውንን ህገር
የእትቶችን ማዘት ለይጠሩ ተነሣ፡፡ በዘመኗም የተደናገጫው
የእትቶችን ማዘት ለማግኘት በአማልካትና ለምቅ
ለፈው የሚከናወል መቀቻቸው ለማግኘት በአማልካትና ለምቅ
መቀከል ሆኖው አገኔን ወደሙት አራከል (Oracle) ወደ ማረጋገጥ
ሂደ፡፡ ነገር ገን የተናደደውን ጽሑፍዎንን ማስፈልት የሚችሉው
አንድሮሚያ የሞትባለውን ለፍን ለባክሩ አውሬ መሥዋዕት
አድራሻ ከቀረብ በቃ መሆኑን ለሰራው ተነገረው፡፡ ለፈው ሲም
ለለ የሚከናወል ውስጥ አንድሮሚያን ሁቂቱን አድርገና
ለለ አውሬው (Cetus) ለይገኘት በሚችልበት የባክር ዓርቶ ላይ
በስንሰለት አንድሮሚያ አድራሻ፡፡ አውሬውም አይታት ወደ እርዳ
ገመገመ፡፡ አጠማማ ሆኖ ወደ እርዳ በተቋረበበት ወቅት ተርሰለ
የተባለ ይግኙ በባክሩ በከል እያለፈ ነበሩ ተመስክቷት፡፡ ተርሰለ
ይግኙ ስለሆነ ነገሮን (gorgon) ተብሎው ከሚጠሩ ማስተ
አገኑማማች አስፈላጊ ቅሬች ወሰኑ አንድ የሚነቻውን ማቅረብን
(medusa) አገኑችን ቅሬ አንድሮሚያ ተዘ አገኑችን ቅሬ
አየተመሰለ ነገር፡፡ ነገሮች ቅሬች ወቅት ወደ በጀት ፍንታ
የሚያበቀለው ሲይወት ያላቻውን አባበት ነው ይለፈ፡፡ እነዚህ
ቅሬችን ቅጥታ ባይ ይየ ቅሬ ቅሬ ሁሉ ወደ ድንጋጌት
ይቀኑል፡፡ ይህ የነገሮች ተፈጥሮ ነው፡፡ ተርሰለም ውስጥ
አንድሮሚያ ለማግኘት ወሰነ፡፡ የመባለት ቀሳቢ ይግሞ የባክሩን
አውሬ በቀለበ ለመግልጫ የሚችልን ቅሬችን ለባክር አውሬው
አገኝ አውሬውን ወደ ድንጋጌት መቀሪር ነው፡፡ ይህንም
አድራሻ አንድሮሚያን ከምት አገኝት፡፡ በውጭታም ስሌጣኝ
አገብቶ ለመስቀል ወሰነ፡፡ በተሰበገም ስሌጣኝ መቀማማ
መርማ ላይ ገን አንግድ ነገር ተፈጻሚ፡፡ በፊት እጩኛ ሆኖ
የተሰጠችው ፍኅዬው (phineus) የተበለው እጩኛው የኔ ሆኖ ለለ

ልተርስ መሰጠት የለባትም በሉ ጥል አሳነሱ:: ከእርስተም ወር
በተ አጋጥቻ ነበሩት:: ፖርስ ደንቅም በታወቃን ነው:: አንድ ትሳሳ
ገን መጠላት፣ ማቆሳን አስተዋዕ:: የእስትን ደጋፊዎች በሙሉ
օይናቶች አንዳጋዊነት አዘዘ:: እንዲሰውም አደረግ:: ፍኅዎች
አጋራቸ ገን የመጠል በለው እያየ ሲሰነበር የሚቆሳን
ቍንቃለት ሌያደኛው ሁሉም ወደ ይንጋጋነት ተቀኑ:: በዚህ
መልከት ይለ የእርስ ሆኖ:: እንድሮሚያም ይገናወን ፖርስ ተርስበን
ተከተለ ሁንጂን ላቁ ሂደች” ይለ ነበር ተንተወያን ጉርከች::

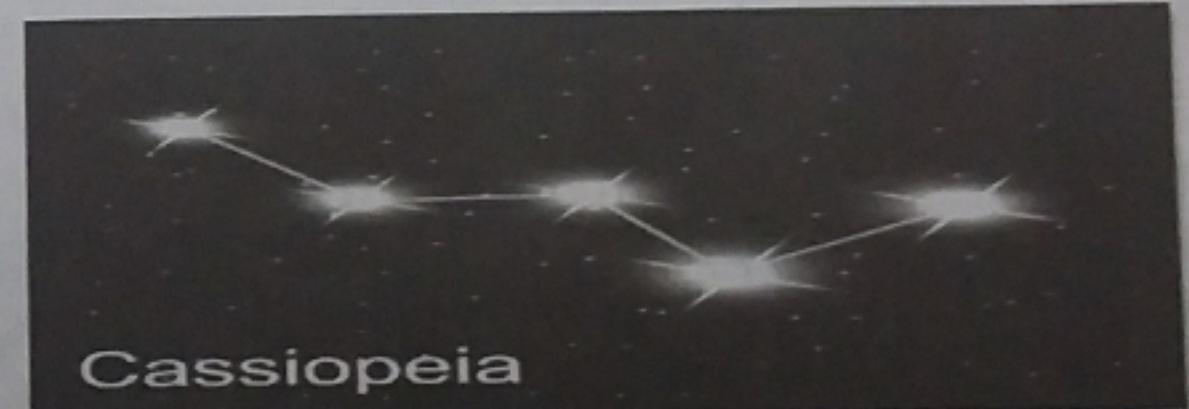
ይህ የግራሽ ማይቶለሁ በፈልግ ያለፈ በብዛት
ተወጪቷል፣ በብዛት ማስፈጸም ተሠራለ:: ይህ እንግዲህ
ገርከወያን የእተኩክቶወያንን ነገሮች ከመወደድ በልፈው
የማግኘለሁ ይለፈ ገዢ ያርስው ሲሰነበር በማይቶለሁለቸው ይህንን
በለ እተኩክቶወያን ቤት የሚገኘውም አይሁም::

እተኩክቶወያን ገን አነርስ የኩተቻዎች አልደኝነትዎችም
የከተማት ዕውቀታዎችን ያስመሰከሩ ታለቅ ስዝቦች ነበሩ::
ለዚህም ነው ለተደረገ የተባለ የስራ “እተኩክቶወያናቸ ከወከበትን
በመመርመር እንዲሆም ተገኘቶችን ስያሜ በመሰጠት
የመጀመሪያዎች ዓቸው:: ለያጠቃቻም የሚሰጠት ሪፖን ከጅለ
ትርጉም ወር ነበር:: ይህም ጥበብ በኋላ ለይ ወደ ጉብዙት
ተስጠረ” በሉ የሻፈው::

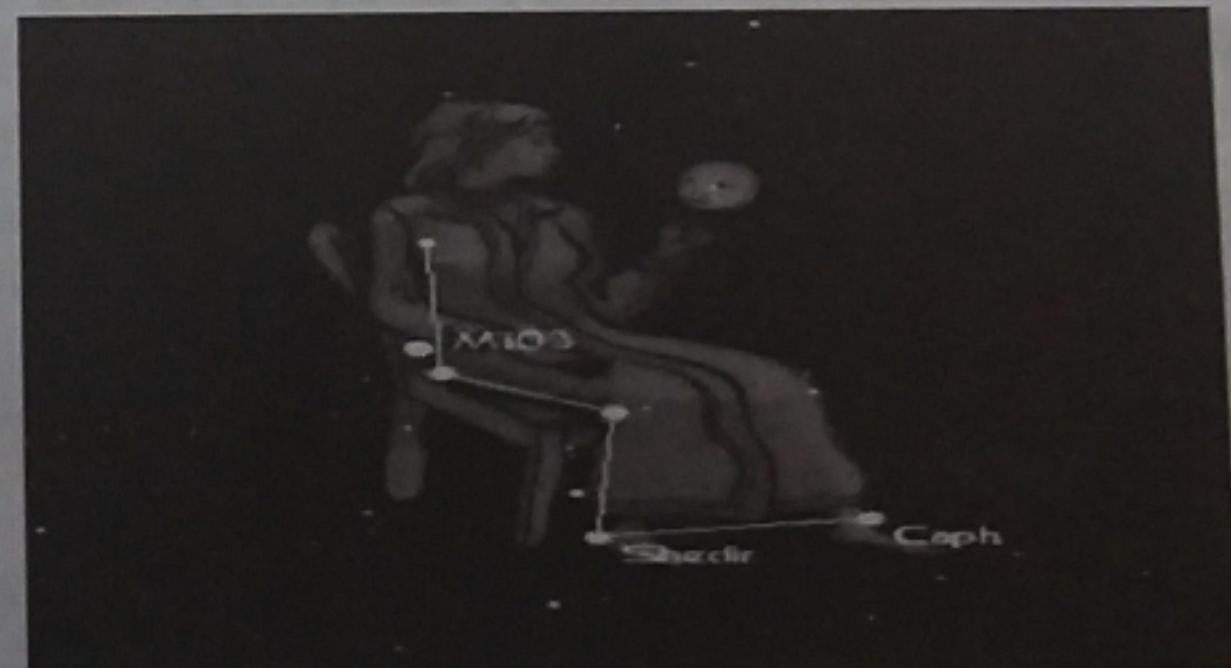
የለይ የተመቀበው የግራሽ ማይቶለሁ ገን በእተኩክቶወያን
የጥንቃቄው የሥነ ልቦ አዋጅዎች በንድ ተቀባይነት የለውም፣
አነርስ የሚተርከት የአንድሮሚያ እና ከስራ ከስራ በቋት ያለተና
የጥሰናና ስው እንደሆነችና እንድሮሚያን ከዕቅና እንደን
እንደማትለያት ነው፣ በየሽ ወርቅ የተወሬ ቅሚስን ተለብስ
አንደወጪ፤ እንዲገዢ ቅጽ በለ የአልማዝ ከወደን ተቀናዣ
የለቅ እንደሆነች ተረከወን ያቀርቡታል እንዲ በስንሰነት ታስቦ
የሚተርከውን የግራሽን ማይቶለሁ አይቀበለትም::

ከስራ ጥያቄ ሲሰረ ከከበ

ከለይ እንዳያነው ከስራ ጥያቄ ከከበ ሌሎት በፊት 1890
ዓ.ም - 1871 ዓ.ም. ለ19 ዓመት የነገወች የእተኩክቶወያናቸ ጉንወት
ነቸ:: ጉንወት ከስራ ጥያቄ ለመጀመሪያ ገዢ ያስተዋልቸው በስማም
የሰየመቻቸ የስራ ጥያቄ ሲሰረ ከከበ ጉርከወያ ተተለማ
ከዘረዘሩት ከ48 ሲሰራት ከወከበት ወሰጥ እንዲ ሰተሆን በስማም
ለይ የሞትታወያ ወደ ለማን ወልደ እቅዱ በከራል ነው::
በተልቀነት 28ኛ ይረዳ ለይ የሞትታወያ ለመንግድ የደበበው (W) ቅርጫ
ሁርቃ ለሰማትዎች ለዋቅ በቀሰለ ማታ ማታ ላይናቶችን ወደ
ለማይ እቅዱታወያ በሞትታወያበት ወር ማየት ይቻላል:: የስራ ጥያቄ
ለሰረ ከከበ ሰንመሰከት 5 ዓመት የሚታየ ከወከበትን
እናያለን::

Cassiopeia

የስራ ጥያቄ ሲሰረ ከከበ (Image credit: vectorstock.com and utahsadventurefamily.com)

የንግሥተቻን የከለያጥያ ሲጠረ ካከደን ለማየት
የሚያስፈልገው ቅዱው ነገር የምትታይበትን ወራት ማወቅ ነው፡፡
እተዋናያን መምሪ በሰሜናዊ ገኩቶ ክበብ ለሌ ሲዘጋጀች
ከመሰከረም ወር እከባቢ ፎምር እስከ መጠበት ደረሰ ተታደሰች፡፡
በደበብ ገኩቶ ለሌ ለወች ጥን ሲጠረ ካከደን ለማየት የተሰለው
ሁኔታ የንግሥት የተገኘው ወር ነው፡፡

በከላም ተደርጓል ይገኘ ነው ተስፋት ከዚህ አዋጅ እንደሆነ አይደረግም፡ ከሚኖሩ ተደርጓል፡ ስራውን፡ ሌሎች እና ተጠሪ የታወቃ፡፡

ሰኞውን አብራር ከዚህ

አትኩያዎች ገንዘብ ለፏውሰድ የከለምታያ ባል
የእንደሆነዎች አበት ንዑስ፡ ለፏውሰድም ያስተዋለውና በስጠና
የሰነድዎች ስጠረ ከዚህ እንደ ከፈምታያ ለማንኛውም ክበብ ወሰጥ
የሚገኘ ስጠረ ከዚህ ለማን አቅጣጫው ወደ ለማን ወልጋች አካባቢ
ነው፡፡ ቁርክጥም በስማይ ለይ እንደማረቻቸው ተረክናገል (ሁሉት
ማብዛሪ) በራከታናገል (አሁት ማብዛሪ) ለይ በቀመጥ የሚሰጠውን
የነፃ በተ ቁርክ የሚመስል ለማን ባጤሩ የእርሳስ ቁርክ
ይመስላል ማስተጥሙ እንችለለን፡፡ የስጠረ ከዚህ ሥዕስታያ ከዚህ
በታች እንዲህ ይጠበቃል፡፡

የሰራተኞች አገልግሎት ከተማ (Image credit: vectorstock.com and astroyciencia.com)

ስፋውን ስብረ ከከበ ከ88ኛ ስብረት ከዋኩበት በተልቻነት
27ኛ ደረጃ ገዢ የሚገኘ ሲሆን ስማይ ገዢ ስናያው ለማግኘቱ
ደመቶ በንድ በተረዳው ያለት ነጋዹት ስብረት ከዋኩበት
ከሚለጥርቆለስ፣ ከሰየክያ፣ ለይፈሳ፣ ደራከ፣ ለለተራ እና እርዳ
ማይኝር ይታወ::

አትወችም ወሰጥ ሆነን ለማየት ስንጻለን ከመስከረም
ደምር ለታየን ይቻላል፡ በተለይ ጥን ነገር ለይ በደንብ ነልኝ
የሚታይበት ወር ካው፡፡ ከደብ-ብ ጥሩዋ ክብ-ብ ለማየት የፈለግ
ተመራሮ ገዢው ነገር በቻ ካው፡፡ ሲፈው-ስ ስብራ ከከብ ወሰጥ
1885 ከዚሁበት እንዲሚታየ የአዋ ተለስክና ሲጋርከ
የመስከረቻ ለሆን እነዚህም ተዘጋጀዎች ተመዝግበው
ተቀምጠዋል፡፡ ከነዚህ ወሰጥ እንዲ ከከብ እከስተላኝቻ እንዲስተ
የቻው ለሆን በዚታውም ይ ካው፡፡

በእናገድ የሚገመው ከላይ እንዳያነው ተንታውያን ግረክቶች
አሁን ያለው ስይመስማት የንግድ ሲሆዎትን ሥልጫ በአጠረ
ለይ ሲሆሉ በእተጥቀቃዋቸው አሰጣጥ ብቻ አፈጻጸም ርማማ
እናገዣ ነው::

የኢትዮጵያ ስብራ ከከባና ወለከል

የኢትዮጵያ ሌዴስት የነበረችው አንድሮሚያ የንግሥት
ከሰዋጥና የንገሥት ሲኖውስ ላይ ነቶ፡፡ አንድሮሚያ ለመጀመሪያ
በዚ ያስተዋልቷት ስብረ ከከበ ለማንኛ ጉባኤ ክበብ ለለን ሲዘጋጀ
የምትታየው በስሜን ፈሙራቸ አቅጣጭ ነው፡፡

በሰንጻን የፌዴራል አበበ የጥቃት ተደባቸው ወርቻ ከመከከለም
እስከ መሬዝር ለመን በተፈሳ ይሞላ የጥቃት ተደብት ወር ይገባ
ጥር ነው:: በይሁድ የፌዴራል አበበ ይገባው የጥቃት ተያወች ከነፃር እስከ
ጥር ባለት ወረዳት ነው::

በተልቻነት የአንድርሱምና ስብረ ከከበ 19ኛው ሌተሆኑ በአዋ
ቁስለከታ በአጭርክስ የተመዘገበ 2112 ከዚከበት በውሰድ
ይገኘል:: ጥሩት ያላቸው 19 ከዚከበት የተመዘገበ ሌሆን 24
አከራጥሩኬች መኖራቸውም ተፈጻሚል:: ለመለያት ያመች
ዘንድ በአንድርሱምና ስብረ ከከበ ተረዳ ይሳ ስብረቱ ከዚከበት
ከፈያች:: ተጠስ:: ተስከስ:: ለስርታ:: ተፈጻሚነዱም እና ተርስስ
ኞች::

Andromeda

ეპლის მიზანი (Image credit: universavvy.com)

በኢንድርማዳ ስትበረ ከከብ ወሰኑ የሚታየው ሲለ ለየት ያለ
ነገር በኋር እንደመሆኑ ወለከሰ ነው:: ስለዚህ እንደመሆኑ
የሚለው ቅል ለስተበረ ከከብም ለጠለከሰም ይሁናል:: ጥምህ ቁርቃ
ይለው እንደመሆኑ ወለከሰ እና ገለጊበት ፍጥቶ ተስቦ
(ማረከዋይ ወለከሰ.) ቁርቦ ለመን የሚገኘው በ2.5 መረጃ
የበርሃን ዓመት ማቀት ለይ ነው:: ይህ ወለከሰ በየደኝነት ይመና
ነገር መሰለው ስለሚታይ ፍሳሽቱ ያለው ለው ፍልት በማግኘት
እራስተኛ መሽያም ይገባዋል:: በቴሌስክና ገን ከነጥምህ ቁርቃ
ይታያል:: እነዚህን ቁርቃ ያለውም በበቱ ሆኖ በጥኩረው ጥሩ
ነው::

አንድርመንዳ አትኩክያዊት መሆኑ በሁሉም ዓለም
የሚታወቁ አውነታ ሆኖ ስለ የዘመ 4000 ዓመት አትኩክያዊያን
ይህን አከራ ሥራ መሥራታቸው በተለያዩ ገዢ የሚያበሳቸው
ጥቃት በረሱት ነበሩ:: ለጥቃር ስዝቦች ጥልቻ ያላቸው ጥቃቶች
ከእውነታው በመራቀቅ አንድርመንዳን ነው አድርጋው ለመሆል
መግከራቸው በጥበብ ሰዎች በንድ ያስተዋቸው ለተዘበትም
የፋይታቸው ሆኖ በሌላቸል:: ከዚህ በፊት በግምბራና አንድ ላይ ስለ
ጥንታዊ አትኩክያ ሥልጣኑ ሰኞማ አንድጠቀሰነው አንድንዳቻ
ነው አድርጋው የሚሠራት የአትኩክያን ጥንታዊ ሥልጣኑ
ታረከዋነትን በማገዥቸው ለመሰውር የሚያደርግት የደን (የሰራ)
ውጭት ነው::

የንታወሻን መከተለት ጥን ሁሉም ተቀር መሆናን
ደጋማው የገለጽ ሌላምን ግራክ ወሰኑ ያለ ተንታዊ ሥዕስቶች
ሁሉ ተቀርነቱን ይመስከራል:: ምማዊው ጉባኤ አበዳድ በግልጽ
አንድጋጌዎች የእተጥቅም ተቀር ለዕስት አንድሆነቶች ይፈል::
ማካለል አህ፻ሩ የተባለ ተንሸም የሥነ ተብብ ስው በብዕት በታምቶች
ለይ የነበሩ የእንዲጋጌዎች ተንታዊ መረጃዎች አንድዕት ለጠና ተሳ?
በዚ ይከራከራል:: በተጨረ ጥን የእንግሉፏ የታሪክ የሆኑ

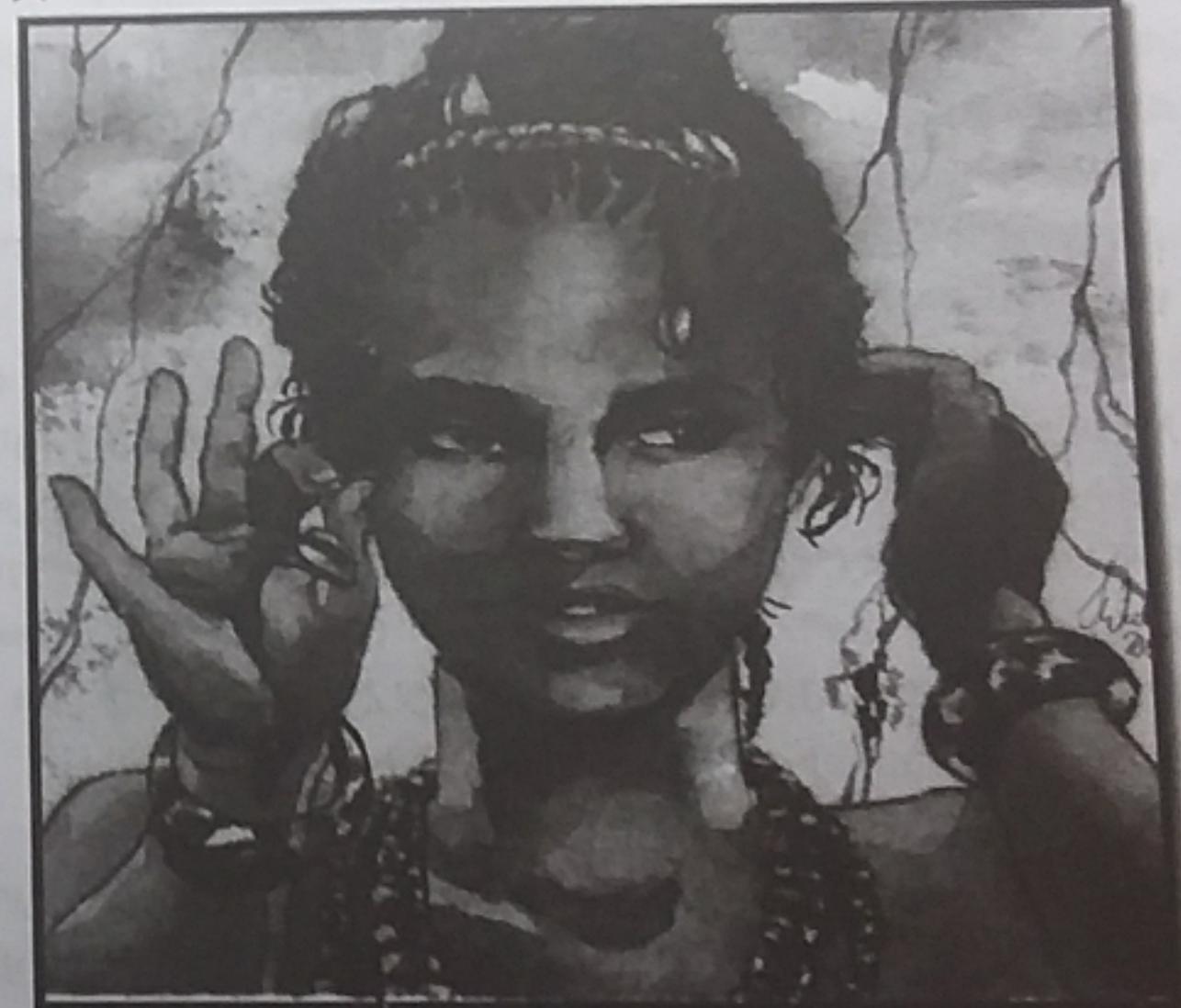
ለልሰነት ማከ ፭፻፲ ፱ 1992 ዓ.ም. በ በለት አንድርጌልና በ በመጥቃው ገተሙት ፖስቲክ በትከሳል መሰከራለች፡፡

በመከከልናው በመን የገዢ ደፊዬዎች የንግድ ስጥቶር አገበኛ ካልቻው ጥሩ በመሆኑት በፊልት “እድት ተረጋልል” በማስለት ነዋሪ ልቦታ ልቦታ አድርጌው ለማቅረብ መከራል አድርጌው ነበር፡፡ አሁን በቅርቡ ይገባ (የC 2019 ዓ.ም.) በጠላ ካልቻው በተባለ ጥርጋዬው ላይ “እንደዚ ጥሩ ልቦታ ልቦታ በመቀልያን አንድተኑጂ ተደረገች?” በሚል ሪፖርት በማግኘት አሁን ይረዳ ጥቻት ካይቻች የጥቅርችን ለልማናና ወበት መጋቢታችን አንድልተው በግኝል፡፡

በጠላ በተለይ መንኛ ሁሉ የሆነው በ1981 ዓ.ም. ሆኖም ላይ “ከላይ አኅ በተታኗል” ተብሎ የወጪው ፍልም ሌሎች በገዛ ባከርቃቄ ላይ ጥሩ መሆን የነበረባቸውን ሁለት ላት ተዋናናች ነዋሪ በማድረግ ነው፡፡ ይህ ፍልም አንድገና ተሽሽ በ2010 ዓ.ም ቅርቡ ነበር፡፡

ስታርቃዊት የኢትዮጵያ ልቦታ ለለንድርጌል በዘመናችን ከተወሩ ፍልምች ወሰጥ “ዚ አንድርጌል አስተራይ”፣ “አንድርጌል ሪፖርት አኅ በተታኗል” እና ልሎቹም ይገኘበታል፡፡ በተለያዩ አስመናት አንድርጌል በሥነ ጥቦ (በሥዕለ፣ በፈልጂዬ፣ በመዘዣዎች) ዓለም በተለይ ከጥቶር ቁንቻናዋ የC በተያያዘ ተነሟቃለች፡፡ በመሰው ዓለም የሚታወቁ ይህ ይማቅ ታለቅ ማንነታችንን አሁን ያለው አትጥቅምዎችን አንድናውው ባለመደረግችን፡፡ በሥርዕት ተሞህርቃቻችንም ላይም ባለመከተቱ የከንያት ለረሳችን ታሪክና ለልማናና ሆሉ አንማካር አያምንን የነበረንን ከበር ባለማውቃት ለከናወችን በማይመጥኑ በታናናሽ ነውች ተይዞ ይረሳች እንዲይደርሱ፣ ጉባምያን እንዲይገጥሙ፣ የጥቦ ለምት እንዲይራቀሁ፣ የፈልም ለዋናችም ይህንን ወርቅም ታሪቃችን በፈልም እንዲይወሩ አድርጌችዋል፡፡

ከዚህ መጽሐፍ በጀት ጥን በቅርቡ ለዓለምችን በፈጸምችውን ከቅሰም የC ከጥኩዎች ስሜነን በጠራር ላይ እንዲያገኙ ይረዳቸዋን እና ጥማውት ከሰጥጥና እና ጥገና ሌሎች አገበኛ ለመስጠት እና ለመስጠት አንድርጌልና እንድማረሰሰለን፤ መዘዣዎችም በመግኘ ቁጥረው ታሪክን እንድማያይመሰልን፤ ተዋናናችም በተወካታችው እንድማተውኑልን፤ የፈልም ለዘዣዎችው እንድማያያዙን የዘህ መጽሐፍ ከዘዣዎች እያመንን የለለው ዓለም ለዓለምን ከሚሰት በዘህ አስተራማኑ ለፊልም መቀል እንዲንጂ ለምሳሌ የሀል ከዘህ በታች እናናይደገኝ፡፡

የአንድርጌል ለፊልም የሀል (Image Credit: by Toradh (Deviant Art))

አትኩክያ በአንድርምጃ ስብረ ከከበ ወሰጥ ሌሎ ልከከበና ለኢትዮጵያት ሲም እንዲታወጣ ተጠሪዎች

ስለ ትንተዋ የአትኩክያዊ የሥነ ልሰሳ ሥልጣን አያዝናን
በለንበት በዘመኑ ዓመት በእኔ በአትኩክያውያን አቀማመር በ2011
ዓመት ምስረት ወይም እኩለ በ2019 ላይ የቅልም ቀፍ
ማንበረሰብ ሌሎ የጥንተዋውን የሥነ ልሰሳ ሥልጣኑያንን
የሚያስተው ተሳፋ አይደረግም፡፡ ይህንም ያደረገው መያዙ
ዓመቱን አይከበ ያለው የቅልም ቀፍ አስተርምጃ ገበት (IAU)
ነው፡፡

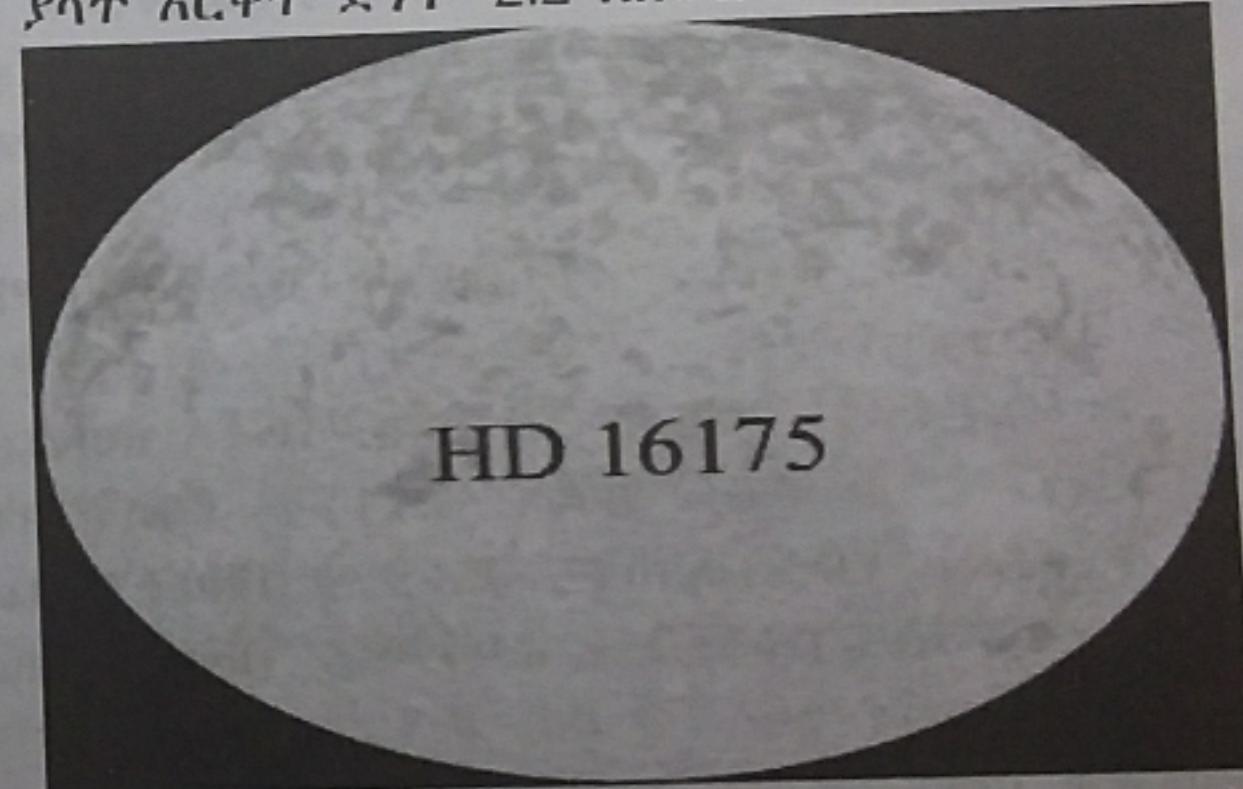
ገበቱ ለአትኩክያ እና ሁኔታ የአንድ ከከበ እና የኤክስ
ጥለኑት ሲም ሂሳቦች እንዲያወጣ ዕድል ለጥቃል፡፡ ይህ ሲም
የሚወጥት ዕድል ለሰላም ሁገት የተሰጠ ሌሎን ለእኔ ጥን
አስተርምጃ ተሸዋ የሚያደርግው ከከበ እና እኩስጥለኑቱ
የሚገኘት በአንድርምጃ ስብረ ከከበ ወሰጥ መሆኑ ነው፡፡

በታላላቸው ለይህተኩች የሚመራው ይህ የቅልም ቀፍ
አስተርምጃ ገበት ወሰኑ ይግሞ በአጋጣሚ ለይሁን እስከሁን
የጠቀሰናቸውን ትንተዋ የአትኩክያዊ የሥነ ልሰሳ ሥልጣኑያንን
በመረዳት፡ እና የቅልም የአትኩክያ ለዕድል መሆናን በማግኘዘዣ
ነው፡፡ በተጨማሪም ይግሞ አትኩክያ የባለቤትን 15 ዓመታት
በሥነ ልሰሳ እና ሂወ ለይህን ላይ ያደረገችው ፈጥን ጥሩ እና
የጥበቻ አባይነቱ ተመራው ሁኔታ እንዲታሸሚ አይደርግል፡፡

ለከዋከበት፡ ትለኩች፡ እኩስጥለኑች፡ ከሚያች እና
ለመሰሰሰት ሲም የሚያወጣው ይህ ገበቱ በአትኩክያዊቱ
ለዕድል በአንድርምጃ ስብረ ከከበ ወሰጥ የተገኘውን ከከበና
እኩስጥለኑት እንዲያደርግ ለአትኩክያውያን እድሉን መሰጠቱ
ቻቻ አጋጣሚ ነው፡፡ ምክንያቱም ከከበና እኩስጥለኑቱ የሆነዎች
መጠረያቸው ለሰላምና ዓመታዊ ለሰማጠቀምበት በይዞ
ለቀጥቶ የሆነዎችን ተወልድ መካቻቻያ ይሆናል፡፡

የቅልም ቀፍ አስተርምጃ ገበት መሰከተኑ ተሳፋ
የበታቸውና ወደ ተሳፋነታቸው ተመለስ፤ በአንድርምጃ ቤቱ
ጠፈርን ገበትናል አሁንም እግዢትና ይግማቸኗ ገዢ የሚልም
ይመለሳል፡፡ የኤክስ መለያ ዘዴ 16175 ሌሎን ከእኔ በ196
የበርሃን ዓመት ሁኔታ ላይ ይገኘል፡፡ መጠት ቁስ (mass) የወጪዎን
1.34 እና የሚበለጥ ሌሎን ልኩያ ይግሞ ተከራን ነው ተከራን 1.7 እና
ይበለማል፤ ወጪዎን መ-ቀቱ 6000 ካልቢን ሌሎን ከንዳሁም
በኋህነቱ (luminosity) ከወጪዎን 3.3 እና ይበለማል፡፡

የኤክስጥለኑች መለያ ይግሞ ዘዴ 16175 እና ሌሎን በመጠት
ቀስ ከፋይ ተከራን 4.8 እና ተበለማለች፡፡ ይህም እኩስጥለኑት በከከበ
ዘመኑ የግዢትና ሌሎን ከንዳሁም ለመዘርር 2.73 ዓመት ይፈጸማል፡፡
ከከበው ያለት እርቀት ይግሞ 2.2 አስተርምጃው እና ነው፡፡

HD 16175

በዘመኑ ዓመት ላይ የዘመኑ 4000 ዓመት በአትኩክያ
የነበረውን የነ ከፈጥጥና፡፡ የነ ለራውስና የነ እና የቅልምና
የኤክስ ከዋከበት ዕውቀት እና ዓመት ከደረሰበት የሥነ ልሰሳ
ለይህዋ ተናት ወር አጠቃለን እንዳያን በሚቀጥለው ወመና
የግሞ የቀረምት አትኩክያውያን የተለኑት ዕውቀትን ከዘመናው
ለይህ ወር አጠቃለን እንመረምራለን፡፡

ጥዕረቅ ማስታ

Tigray

ከሠራ ልስዕና ተናቶች ወሰጥ እና አሳይቷና በተወቃ
የሚመሩት ከፍል ስለ ተሳኔት የሚያረጋገው ጥናት ነው፡ በዘህ
ምዕራፍ ለይም ስለ ተሳኔት የቀደምት አትሞክሮውያንን ዕውቀቱ፡
አስተዳደርና በዘመናቸዋዎም ዓለም የደረሰበትን የጥሳኔቶች ዕውቀቱ
በዘርዝር ሰነዶዕድን ይዘን ተርጉሙ፡፡

Ահա մասնաւութեան պահին առաջ կատար է այս գործը:

- > Յժմը
 - > ԱՅՆ ԽԵՐ ՔՄԱՆԻՒԹՅՈՒՆ ՈՒԹՅՈՒՆ ՏՂԵՔ
 - > ԱՐԴՅՈՒԹՅ ԽԵՐ ՔՄԱՆԻՒԹՅՈՒՆ ԿԱՇԹՎ
 - > ԱՌԹՅ ՔՄԱԿՈՒ ԱՄ-ՀԱՇՎ ՔՄԱԿՈՒ ՅԺՄ
ԻՆԱ ՔՄԱՐԴ ԳՈՒՄՊ ՄԵՇՆԻ ՔՂԵՎ ՀՂԵՎ
ՀՈՒԵԾԵՐ
 - > ՔՈՎԵՐ ԳՈՒ ՄԵՇ ՔՄԱՆԻ ԷՇՄՊ ԻՎԻՌ (comets)
 - > ԻՆՏԵՐՆ ԷՊՐԸ ԱԼՄՖԴՅ ԱՄ-ՀԱՇՎ
ՔՄԱԿՈՒ ՅԺՄ ԻՆԱ ՔՄԱՐԴԻ ՔՉՈՒ ՔՈՎԵՐ
ՄԵՇ ՔՄԱՆ ՀԻՂԻՆ ԷՇՄՊ ԻՎԻՌ ԿԱՄԸ
“ՏԵ-ՀԻ-ՆԵՐԿԱՅՆ ՀԻՂԻ” (trans-Neptunian
objects) ՔՄԱՊՈՒԴՅ ՍՀ ՔՄԱՀՄՈՒՅՈՒՆ

በዚህን በለማውት ስለ ተሳኔት ጥናት የተደመረው አሁን
ይመሰላቸዋል፤ ሆኖም ገን ስለ ተሳኔቶች የጊዜር የተደመረው
ከከርከቱ ልደት በሂት ነው፤ በታራካ አንድሚታወቁው ከከርከቱ
ፈደት በሂት በጥሳኔት ላይ ስሌ ዕውቅት ከነበረቸው ሆኖም ማረጋገጫ
መስጥ ተዋወቹ በረጋግጣዎች፤ ገዢ ሪማማች፤ አንድቻ፤
ቃይናዎች፤ አትየቻቸውያን ነው፤

ԱՌԱՋ ՈՎԵՐԻ ՄՊՆԴԱ ՀԱՅ ԳԱՀԴԱ ԵԼՈՒՄ
ՀՅՈՒՃԱՎ ՈՄԾԻ ՀԽ ՀՄՊԴԱ ԱՅ ՈՅԵՐ ԱՐԴՅՈՒ
ԱՄԱՅԱԿ ԻՏԱԽԵՐԻ ՈՎԵՐ ՄԱՀԵՐԻ ԱՌՈՒ ՄՊՆԴԱ
ՔԵՐԵՐ ԱՏԵՐԻ ՈՅԵՐ ՄՊԴԻ ԵՖԱԼ ԱՄԱՄԴԱ ՀԱՅԱ
ՏԱԽԵՐԻ ՈՅԵՐ ԱԼՄԱՆՔԻ ԱԼԴԻ ԱԿԴԻ ԳԵՐԴԱ
ՄԱՊԻ ԲՆՈւՇՈ ՄԵՐԻ ՀԻ ԳԵՐԻ ՊԱԼՈՒ ՊԵՐԻ ԸՆԴ
ՀԵՐՁԲԵՐ ԱԿԵՐԱ ԱԼՄԱՆՔԻ ՄՊՆԴԱՎԱԼ

የቀዳምት ሥልጣኑ የጊዜታው አነስተኛውን በጥንት ገዢ
መረት የሀሳንታ (የፍናይር) መሰከል የሆነች መጠሪ
የማትንቀሳቀስ አንድሆነችና ለሰላች ተሰራተዋች በአይደን መግለጫ
ምድርን ክበው አንድሚዘሩት እምነት ትክክለዋል::

իհօնիքն ձշու սկզ բնացրա ըստու Դավիթ ՔՄՌՈ-
ԺԵՒ հետապնդած բարձր գլուխ աղջու աղջու աղջու
ՔԱՂՋՈՒ աղջու աղջու աղջու աղջու աղջու աղջու աղջու

"በተደረገዎም ላይ በታን አያዝ ሰነድም በታ በላይ መሬር
በታችም የሚደርሱ መሠረት የለውም በላይም ወቅ የለውም
ወደቻችም የልብትም፤ ነገር ገን ፍጤሪ በኋ ካው በከፍም

አንድሮቻዎለ ታላለቅ ተራሱት ስባት ከዚሁበትን በሚያስረዳ
ሆናቸው ይለል³:

በኢኩና አገልግሎት እነዚህ ስባት ዓለማት ወሂ የደለሳችው፡
እስራር፡ ወጪ የሚያደርግበትው፡ የሚደረሰ በዚ የመሰረታዊ የሚያስረዳ
ቍሬታ ዓይነት ያለባችው እንዲሆነ ከነወለ ቅሬ መረዳት
እንችላለን፤ ይህም በአሁን ኮሙን በተለያየ የይቶ ማንኛ
መሆኑዋዎች ተነሣተው የሞኑያችው የተገኘቸው መልከት የሚደረሰ
ይህንን የሚመስለ ዓቃቁ፡፡

ቀድሞት በብሎናውያን በጥናቸው በማስተካት ገለፋቸች
እንደነበሩ የመዘገበ ሌሎች እነዚህም ማርከራ፡ ሲነስ፡ ማርከ፡
ቍተር እና ስተርን ነበሩ፡ ገዢ-መግኘች ተገኘቸው ስባት ዓቃቁ
ይሉ ነበር፡፡ አትጥቃቃውያንም መራቅ (ቀመር)፡ የማርድ
(ማርከራ)፡ ኮሱ (በነስ)፡ ለል (በአይ)፡ መራህ (ማርከ)፡
መሽተር (ቍተር)፡ ተከል (ስተርን) በለው ስባት እድርጋው
ይቀጥና ነበር፡፡

የብለናውያን የሚመስለ ተገኘቸው እድራሻ

ቍድመ ሌደት ከርከቶ በመስክመጥያቹ የሚኖሩ
ብብሎናውያን ሌሎች ተገኘቸው ከፍተና ዕውቀት የነበረችው ሲዘጋጀ
ነበሩ፡፡ ሌሎች ተገኘቸው ሲነስ ማርከር የሚደረግት “Babylonian Venus
tablet of Ammisaduqa” የሚል የድንጋይ ላይ የአቶናም ነበረችው፡፡
ይህ በቃ ስይምን በዚህን የሚታየት ከማርከራ እስከ ስተርን
ያስተካት ተገኘቸውን የጥንት በብሎናውያን የሚ ከዚሁበት
ተመራማሪዎች አውቀዋችው ነበር፡፡

የግዢ ማማሪ የሚመስለ ተገኘቸው እድራሻ

ጥንቃውያን ቤት እና በብሎናውያን ለተገኘቸው ቀድማዊ
ትከራት የይኖራችውም ከክርከቶ ሌደት በፈት የነበረች
ታይቃንጋድን ማኝ የሆኑችው የሆነ የተገኘቸው እድራሻ ይዞ
ፊሳ ነበረችው፡፡ በመሆኑም መራት፡፡ ተከይ፡ መራቅ ተገኘቸው
የያኔስር (የሁለንታ) ማርከል የሆነውን “ማጥከላዊ ስሳት” (central
fire) ይዘረሰ በለው ያምኑ ነበር፡፡

ከክርከቶ ሌደት በፈት በጥናው ከፍል ኮሙን ተገኘቸው
የሚገኘበትን በቃ የሚመቀጥ ሲሳይዋ ቁመርን ማዘጋጀት
እንደሆሙኑም ይገኘል፡፡ በጥንት ቤት ተገኘውያንና በመሆኑም
የሚታወቁ መራትን ይዘረሰ ተበለው የሚታሰቢ ተገኘቸው
ቁጥራችው ስባት ሌሎች በአቀማመጥችው መራቅ፡ ማርከራ፡
በነስ፡ ተከይ፡ ማርከ፡ ቁጥርና ስተርን ነበሩ፡፡

የቀድሞት አትጥቃቃውያን ማመስለ ተገኘቸው

ተመራማሪው ሌሎችን “the Ethiopians were the first who
invented the science of stars and gave name to the planets”
(አትጥቃቃውያን ከዚሁበትን በመመርመር እንዲሆኑም ተገኘቸውን
ነያጻ በመስጠት የመሆኑዋዎች፡ ዓቃቁ፡፡ ስያሜዋኑም
የሚሰጠት ሪፖን ከዚስ ተርጉም ወር ነበር፡፡ ይህም ጥበብ በንገድ
ለይ ወደ ገብዓት ተስተገኙ) በለው እንዲረጋገጧው፤ የአትጥቃቃውያን
የተገኘቸው እድራሻ ከሞላ ጉዳለ ከግዢ ተገኘቸውያንና ከመሆኑም ወር
የተመስሰለ ሌሎች የሚለይበትና ሌና የሚሌበትም ሆናቸው
እስተት፡፡

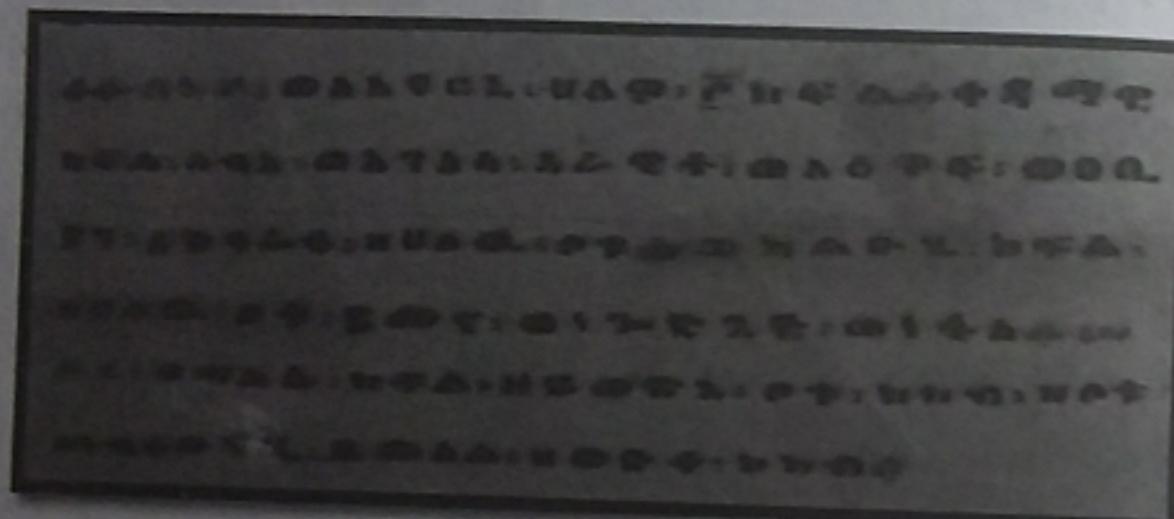
ይህውም አትጥቃቃውያን ወደ ተገኘቸው ከመሆኑዋው
እስቀድመው አየርና ሌዩ እንዲሆኑ እድርጋው ይከፍልችል፡-

“ውለአየርና ሁለም ለሰነድ ከፍል ቀድማዊ ከፍል ሌብ
ውእንስሳ እራዋት ወሰኩዋና መበለያን እድባራት ኮሱው በቃ

³ አቶ 5:31-32

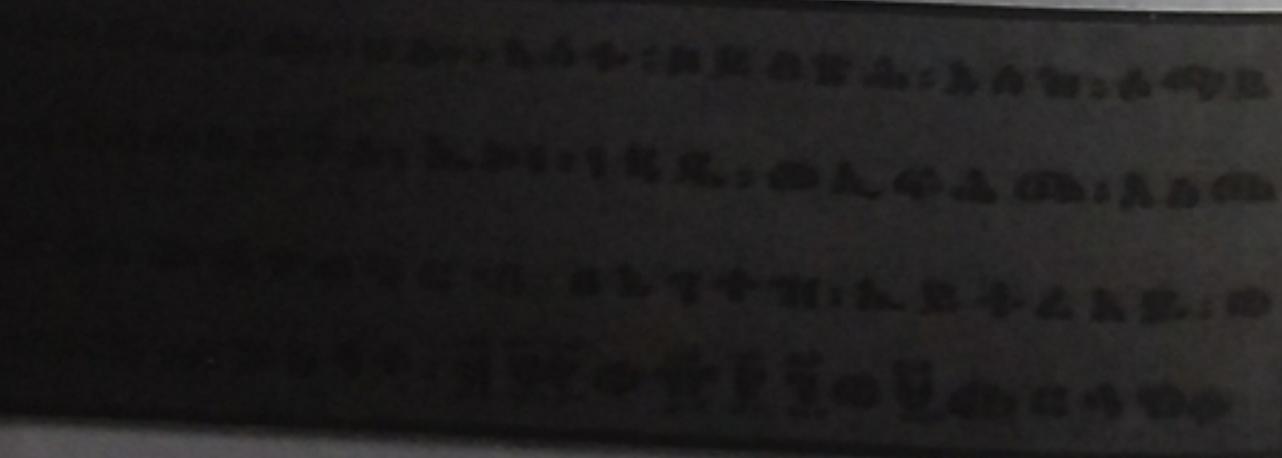
ወከልዎሮ ከፍል በሁሉም በቁጥር ደመና መነገድና መነሻ ወጪዎች
ከፍል በይዙዋል በቁጥር ከዚህ አበቱ ከዚህ ውጤና ደመሰል በወደቀ
ከዚህ”

(አየርጊው ማስታ ከፍለቸ አሳተ፣ የመጀመሪያው ከፍል
ሰው፣ እንሰሳ፣ እራዋት፣ ወይቶና ታሳላቹ ተራሱቸ በእርስ
ይሰበት ነው፡፡ ሁሉተኛውም ከፍል ደመና፣ ነገድና ነፃነ
በእርስ ያሰበት ነው፡፡ ማስተኞው ከፍል ይሸቱ ያለው ከዚህ
የሚመጣበት ነው፤ ዓግመኅም የወደቀ ከዚህ ደመሰላል) በለው
ይሸቻማ ከዚህ ተብሎ እስከሚጠራው አሳካ ከሚት ይረዳ
ይገልጻለ፡፡

አየርጊት ጥና ከፍል እንዳለቸ የሚገልጹ የበኩና ጽሁፍ

ከይሸቻማ ከዚህ (ከዚህት) በመቀበል ለቁጥር አሳተን
ይነማለ፤ ይህም ቀዳም የጥቅምት የሚገልጹ የሚመጣውን የሥነ ከወከለበት
መበዕቃቸ የሚያነወተን የህልንታ ማሻሻል ነው ይሸቱ የነበረውን
“ማሻሻላዊ አሳተ” (central fire) ነው፡፡ ይህንም ስተነትነ፡-

ትርጉሙኑ፡- (በአየርጊው ለይ ማረቃ አሳተበቸበት የሚደርሱ
አሳተ አሳ፣ እሳቸ፣ ገን የሚነድና ፍኖ አይደለም፤ ለቁጥር ነውና
ስለዘህ ነገር አይታይም፤ የዘህ አሳተ ገዘዴትም 98,099 መሬ
የሆነል)::

ቀዳምት አትጥቅምቸውን ከዘህ ለቁጥር አሳተ በመቀበል
መረቃ ያለቸበትን የመጀመሪያውን ለማይ እንዲህ ይጠቀስል፡-
“መመልከት ወለቱ አሳተ ሁሉ ለማየ ወርሃ ቁጥርዋው መግዘኑ
ለዝ ለማይ ይሞ ወቻቸ ወቻቸ መርጋቢ” (ከዘህ አሳተ በለው
መረቃ ያለቸበት የመጀመሪያው ለማይ አሳ፣ የዘህ ለማይ ገዘዴት
38,352 መሬ ነው) ይለለ::

በአጠቃላይ የጥናት የአትጥቅምቸውን ሥርዓት ተለኝት
ከጽሑፍቸው በመነማት በሥራል ለማስረዳት እንዲህ
ተሞከራል፡፡

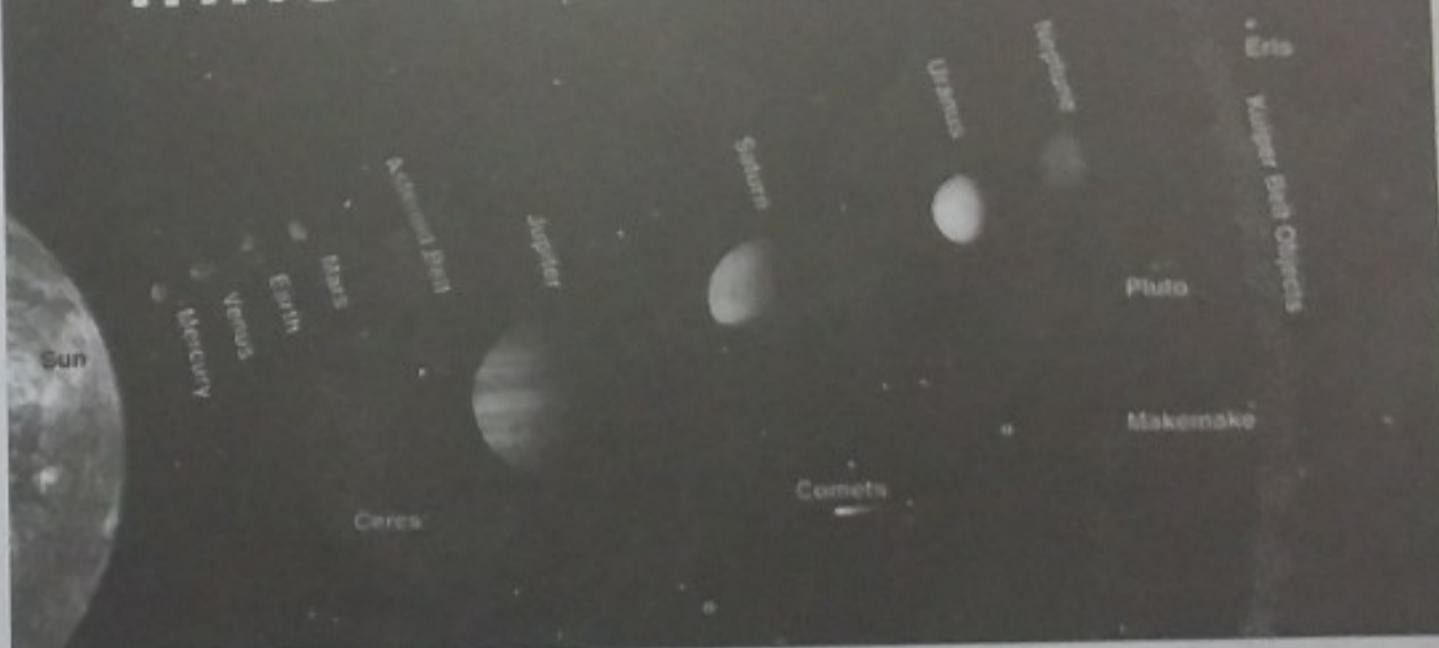
የጥነት ዓይነቶች በሰራንስ

በ1610 ዓ.ም. ሁለተኛ ሂሳብ ተደረገውን ከፈሰሰና በንግድ በጥም ከመራቻቸው የጥነት በօይናቶች ልናደቸው የማንኛለቸው ያሱትና ንጥረያን የተባለ ጥነቶችና ሌሎች የንዋ አካላት በተጨማሪ በግልጽ መታየት ይመሩ:: ከ16ኛው እስከ 18ኛው መቶ ከፍለ ኮሙን የነበረው የምዕራብዎችን ዓለም ቤትና የሆነትና ንናቴያንን መምር የኩሉኤቶችን በዛት ስምንት አደረሰው:: በ1930 ዓ.ም. ለይ የኩሉ መገኘት የ20ኛውን ከፍለ ኮሙን የኩሉኤቶች በዛት ኮሙን አደርጋት የሰው ልጅም ስራንስ ባውቅው መሠረት ዓለም ኮሙን ዓት ሲል ዓለ:: በ2006 (በ21ኛው ከፍለ ኮሙን) ለይ ጥን የዓለም ቅፏች የእስትራይሮች ሂሳብ ታስቦ የማታሚያዎች ነገር አሉ በማለቱ የዓለማት በዛት ተመልሮ ወደ ስምንት እንዲውርድ ተደረገ::

እሁን የሰው ስራንስ በሥርዓት ተከይ ወሰኑ ተሰነት ማለት ምን ማለት ነው? ስንጻ በ2006 ዓ.ም. ለጥነቱ ሥያጻዊትን የሚሰጠው የዓለም ቅፏች የእስትራይሮች ሂሳብ ባስቀመጫው መከራርት ከሆነ ተሰነት ማለት:: ተከይ የሚዘርር:: ሥርዓቱን መብቀ እንዲቆይ የሚያደርግው በቁ መጠኑ ቅዱ እና የሰበት ነገል ያለው ሆኖ በተረዳው ተከታይ የሆነ ትናጋሽ አካላት የሰበት ነው ይለ:: ስለዚህ የተዘረዘሩትን እነዚህ ሁሉት ነገሮች ያማለ አካል "ጥነት" ይሞላል ማለት ነው::

በ11ኛው መሠረት ከዚያ ከሰኞው እርቀት እንዲር ከተኩሽ ወደ ትልቅ ስንጻ የሞኑገታው ስምንት ጥነቶች ያሉ ሲሆን እነርሱም ማርከራ:: ስንጻ፣ መሠረት፣ ማርከ፣ ቃጥተር፣ ስተር፣ ያሱትና እና ንጥረያን ስቶች::

Inner & Outer Planets

ሥርዓት በኢሸቶች (Image Credit: universetoday.com)

እነዚህ ጥነቶች እንደ የሚያደርግ እና የሚያመሰሳል ባስቀመጫ ያለቸው ሲሆን እንዳንጋች ይግባኝ ፍእም የተለየ ተሸጥር ያለቸውም አሉ:: ለምሳሌ ቃጥተር ማስበል ነው ከዚያ አውሳድ ነኝ ለናገድ ስንጻ የተመራ እስከም ከዚያ አያር አለት::

ማርሰ ጉናፊው በወጣ አሳተ ገዢና ምክንያት የተመራ የዓለማችን ታስቀኗ የእስትራይሮች ተሸሱ ከፍታ ሁሉት እጥቶ የሚሆን ተሸሱ አለባት::

እንደ ስራንስ ጥናት ማርከራ፣ ስንጻ፣ መሠረትና ማርከ በሰማያዊ አካል ባቻት ምክንያት የተፈጻሚ ጥናጋች (impact craters) ለተሸቾቸው፣ ስተር፣ እናትና እና ንጥረያን ይግባኝ በተረዳዋው ቅዱት አካልዎች:: እንዳንጋች ወጪዊ አካላቸው ልክ እና መሠረት ዓለት (rock) ሲሆን ሌሎች ይግባኝ ወጪዊ አካላቸው በረዳ (ice) እና ፍሰብ ይበካዋል::

እነዚህ ለይ "ዓለት" (rock) ስንጻ "ሰልከን" (Si) እና "እከሰጃን" በበዛት ያለበት "ሰልከን ዘይእከሰጃ" (SiO_2) የተባለ ወጪዎችን የመራ ሲሆን፣ በተጨማሪም እንደ አለማኔኝም::

ማግኘት የምንጠቃለ ስርዓት እና የሰራተኞችን የየዘ ማስቀመጥ በፊት የሚከተሉት የውጥ ነው:: በረዳ ሰባ ይግባኝ የውጥ በረዳ:: በረዳ የውጥ ከርበንደይኬኩል:: ማቻን (CH₄): ከሞንያ (NH₃): የመሰሳለትን የየዘ ማስቀመጥ ነው::

የመጠኑ ቅድ: ከፍጋትና ግማዕዝ (ዲያሙኑር) መፈጸምና ለለው ተለኋቶችን በተለያየ መልከት አንድና የሚያደርግ ነገሏቸው:: ከዚህ ከላቸው አርቃት አንድር እና ከፈተኝ በአርይቶ መጠኑ ቅድ: ደያሙኑር: ከማካይ ከፍጋት እና ከተወጠበት ዘዴ ነገር አንድር ተለኋቶች በሁለት ይከፍልለ: አነዚህም::

> ወሰጣዊ (inner): መሬትን የመሰሳለ “ቴክኖቴሪል” (terrestrial)

> ወጪዊ (outer): ፕሮቴርን የመሰሳለ “ጃቢያን” (Jovian) ተለኋቶች ይባላለ:: በተኋኒ “ቴራ” (terra) ማስቀመጥ አንድ ማስቀመጥ ሰሜን “ጃባ” (Jova) ይግባኝ ሪፖርቶች ለማይመልከት የፅዴጥር ከምሳከ ለላ መጠረም ስም ነበሩ ስይንስ በዘመኑ ማረጋገጫ::

በዚህም መሠረት ለዚህ የሚቀርቡና ከመወት ዘር የሚቀርቡ ተሸጥር ያላቸው ማርከራ: ሲተስ: መሬት እና ማርከራ “ውሰጣዊ” ወይም “ቴክኖቴሪል” ተለኋቶች ይባላለ: የፅዴጥር ወር ተቀራዩ ተሸጥር ያላቸው ቁርምቶ እና ተለኋቶች ማስቀመጥ የፅዴጥር: ባተርን: አራተስ እና ንጥቱን ይግባኝ “ውጪዊ” ወይም “ጃቢያን ተለኋቶች” ይባላለ::

የውሰጣዊ ተለኋቶች አንድ የሚያደርጉችው በአርይቶ ከዚህም ለዚህ በግዢ የቅረብ መሆናቸው:: መጠናቸው ተንሽ መሆኑ: ከፍጋቶች ተልቶ መሆኑ: ወሰጣዊ ከነገቶች ከዚህ ከማካል ዘዴ ነገር ማስቀመጥ ቅድ: ከስዱ እና ለልሳር የተወጠኑ መሆኑ ነው::

ከዚህም በተጨማሪ ወሰጣዊ ተለኋቶች ተሸጠቸዋል እና ዓለታዊ የሆነ ወጪዎች አካል: የግምት ጉዳንወች (ከራተርስ): ስለቆ እና የእሳት ገምሮ ፍንዳታ በአርይቶው ነው:: ለለዚህ አንድ ለው አነዚህ ተለኋቶች ለይ አየሩ ተስማማ በሆነ ከየተሸጠው መዘናድና ይቻላል አንድ ማስቀመጥ ነው::

የውጪዊ ተለኋቶችም አንድሮ አንድ የሚያደርጉችው በአርይቶ እስ: ይህም ከዚህ አርቃውና በተገኘት ለለው መገኘቸው:: መጠኑ ቅዱትው ተልቆ መሆኑ: ከፍጋቶች ማንስ: ለረቻቸው ቅል ከሚባለት ሁይደኛንና ለፈጸም መሆኑ ነው:: አንድ ወሰጣዊ ተለኋቶች ወጪዎች ተለኋቶች ለይ መሸጠው የሚያደርጉበት ነው:: ፕሮቴርን ወጪዎች አካላቶች ሂዘና ለለሆነ ነው::

ከበዚህ አየሩም ወደ ተለኋቶች ከየተጠዋን ስንጻዊ ወርሱቱ ከየጠመሬ ይረዳና የጥለኋቱ ወጪዎች አካል ለይ ስንደርስ ልሳሽ ይሆናል:: አንድ መሬት በከበዚህ አየሩ እና ከረሰት በሚባለው የጥለኋቶች ጉባኤ መካከል ወሰን ስለለለ የገጠሙ ነው::

ለምሳሌ በመዝከራዎች ተተዘን ሂደን ፕሮቴር ለይ አንድሸጠው ማስቀመጥ አደጋ ነው:: ወጪዎች አካል ሂዘና ልሳሽ ለለሆነ ማጥመን ለሰነድንን የምናገኘው የፅዴጥር ከርሱ ወሰተ ነው:: ለዚህም ነው ለው ለሰኔ መዝከራዎች እስከ ማርከራ ይረዳ ሂደዎች ማረጋገጫ የሚቻል ሰሜን አንድ ፕሮቴር እና ልተርን ዓይነቶች ለይ ጥን ተረያቸውን በመዘር ይጠናል አንድ ከለያቶች ለይ አንድያርና ከይደረግም::

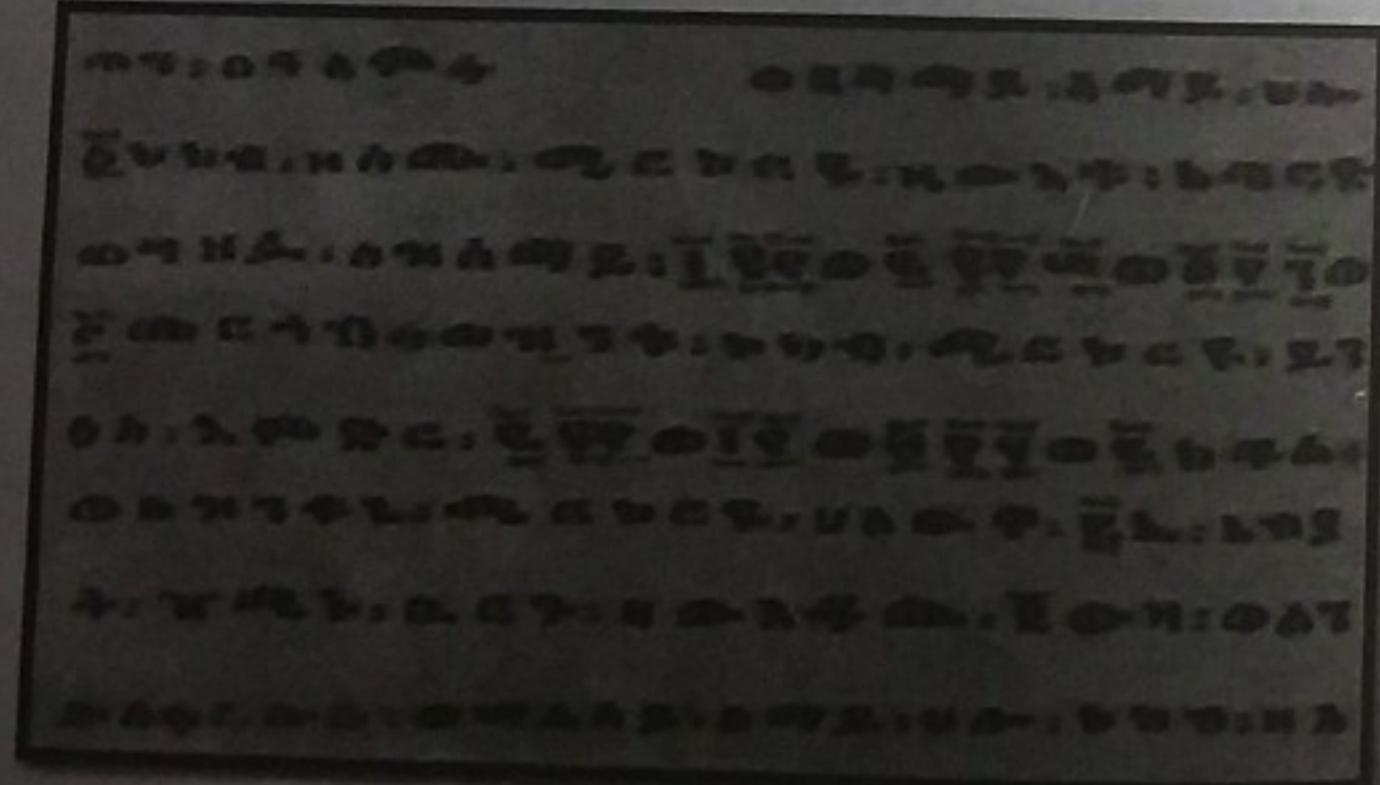
የጥለኋቶች ዓይነትን አንድሮ ከየሩ እስቱ በዘመኑ ከያንዲገኘ ተለኋት ከኢትዮጵያ የሰነድ ከሰንድ ወር ከየዘመኑን አንመልከት::

ማርክ

ՀԱՅ ՀԵՂԻՔԻ ԹՈՒՐ ՄՅՈՒ ԼԱՎԱՆԻ ՔԴԱՐԴ
“ՕՊԵԼ” ՔՄԱ ՄԱՄԵՐ ԿՈՒ ԷՍԴՅՅՈ ՈՌԵՆ ՄԶԳԻՑ ԱՅ
ՀԱՅՍ ԴԵԼԱՅ:

“ወዳግማይ ስሜያ ህልዎ ይከተሉ በስመ. ሚርካርድ ከዚህ
ቦጣርድ መግለጫ ለዝሰማያ ገዢዎችም ወደፊት መርከበ፡፡
ወዘንቱ ከዚህ ሚርካርድ ይጠና እምዲር ይሞላዋ ወደፊሁዎች
ከፍል፤ ወለዘንቱ ከዚህ ሚርካርድ ሁለውዋ ይኬ እብያት ዘመን
በርታ ከዚህቶም ንዑስ ወለዘንቱ፡”

(በሀ.ለተኛው ስሜያ ሲሆን ማረከርና የሚባል እንደ ከከነ
(ጥላሁት) አሉ፣ ይሻውም በጠርድ ነው፣ የዘመን ስሜያ ግዢሩት
100,723 ማዳ የህል ነው፣ ይህ ከከነ ማረከርና ከምድር 21,952
ከፍል የህል ያገኘል፣ ይህ ማረከርና የተባለው ከከነ ጉማኑ እና
በርቱ የተባለ ሁሉት ቤቶች አሉት፣ እኔሁም ደውኑ እና ለንበብ
ናቶው) ይገል

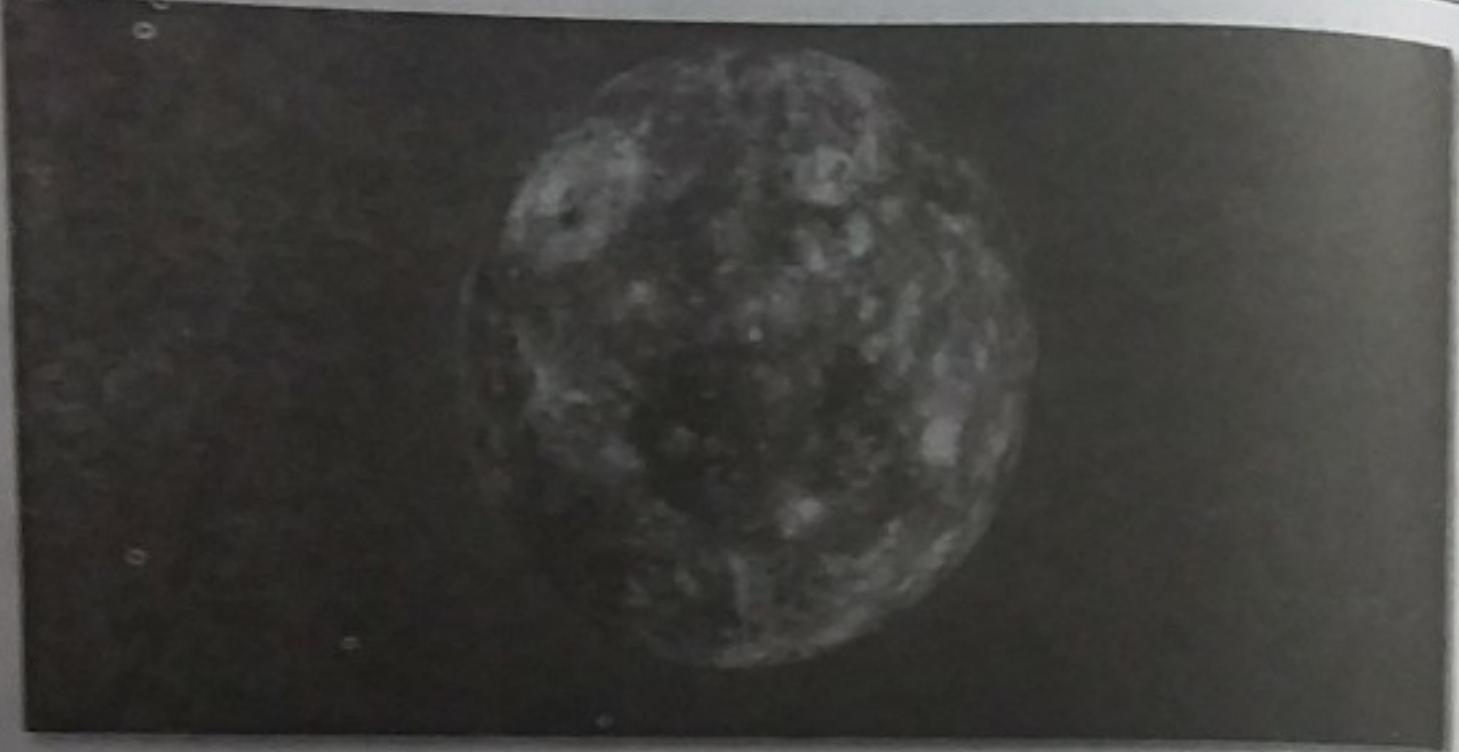
ବାନ୍ଦା ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ (ବିନ୍ଦୁକାଳୀ) ପରିଷରଙ୍ଗ ପାଇଁ ଏହା କଥାରେ

ከአይ በሩኅዎች ላይ ባንበሳው እንደ ከተማኩልዎችን
ምስክር፡-

ՏԱՆԻՄ ՊԵՐԵՎ ՈՒՅՈՒՆԻ

እንደ ታንተዋዣ ምርጥም እንደ በመናቃዣ ስይንስ ተናት
ሚርከራ ከውሰድበኞች ጥገናቸው ተንሱ ስተማን ካለት ጥገናቸው
ሁሉ በስማይ ለይ በፍጥነት ተኋካ ሲልማትመኩ የጥንት ምማዊ
የአማልከት ተለለኩ ይረት ነበር፡፡ ለረፈም ስዓት ስማይ ለይ
ቻይታ እለመቆያች ለዕቅድ ካለት ቅጋቢት እንዲር ነው፡፡

በዚህም የመከራል ማረጋገጫ ከዚህ አንቀጽ ከ29 ፊጥሪ በላይ እና ተቋማው ነው:: መሬት ይግባኝ በስሜት 15° ስለምትሽክረክር ማረጋገጫን ስሜያዊ ለይ ማየት የጥምትችለው በጠካም ላይ ላይት በቋ ይሁናል ማለት ንዑስ:: ከዚህ ከሰው መሬታዊ ገዢ ተያይዞ ብቻ እንደገባች በጥቅምት ስተኞለ መዋት ለይ ይግባኝ ብቻ ከመውጣቱ በፊት በስተቀርሱ መሬታዊ ተያይዞ::

ጥናት ማርሃር (Image credit: Nasa Science/Solar System exploration)

ማርሃር ካላት አነስተኛ ስቦት አንድር ከበዚ አየር የለለት ሌሎች በተጨማሪው ፖሮግራም መረቂ የገተኛው:: መጠንዋ እና ገዢታዊ ደንብ በዚህ መሰከት መረቂ ይሆናል:: ይመሳሳል:: አነስተኛ መግለጫዊ ሁይል ያለት ሌሎች የመሽክክር ፍጥነቸው በጣም ቅስ ያለ ነው::

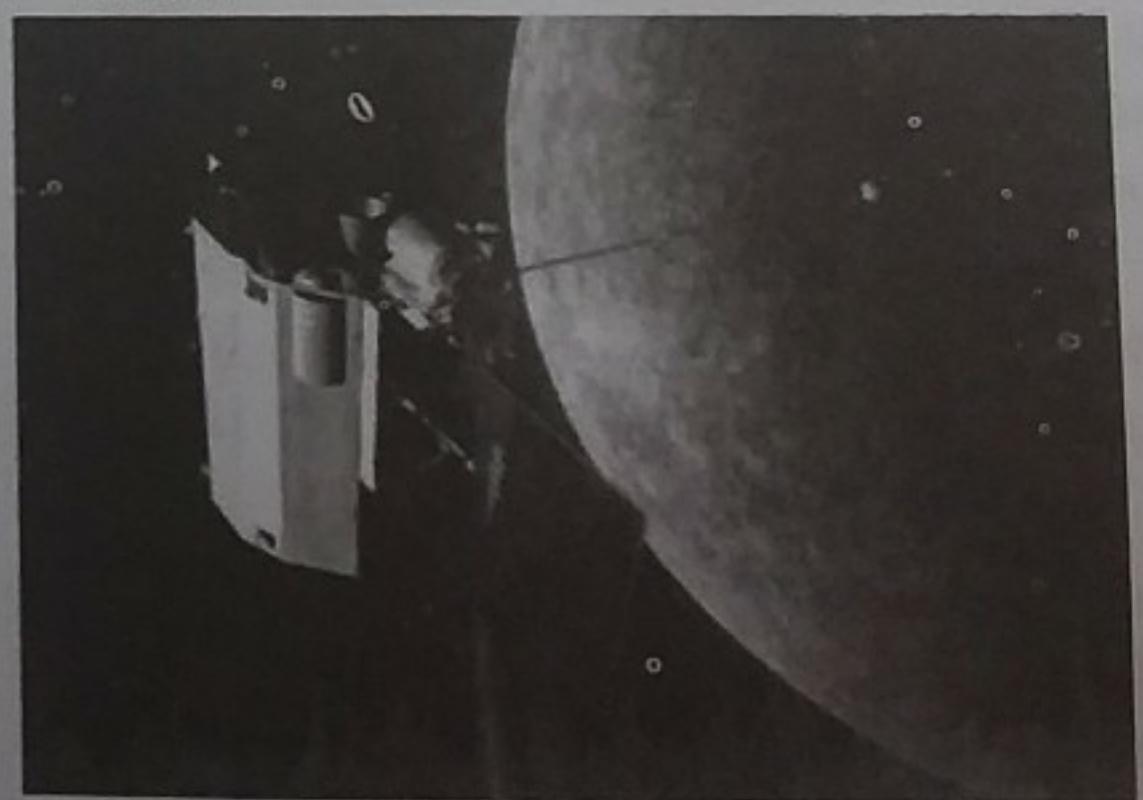
የመቀቃቸው መጠና በጣም የሚቀየሩባት ማርሃር በሥርዓት ወከይ ወሰኑ ተቋት ከሚባለት ዓይነት መቀቃቸው ያለት ሌሎች ደህን ይሆናል:: በጥናት አንድር በጣም ቅሁቃዊ ከሚባለት ዓይነት የሚመለብ ሌሎች መጠኑም - 173 ዓ.ግ ሲንተኞች ነው::

ለለው የሚሆ኏ ለያት ያለ ባከርድ አማካይ የእናደንት መጠና ሌሎች ደህን ይሆናል:: 5440 ከ.ግ/ማ³ ነው:: ይህ ደንብ የሚያሳያው ከስልክት ዓለት አንድር ከፍጋቱ የጨመሮ ጥና ነገር መያዘን ነው:: በዚህ ስለት ከዚኑ ደንብ ሌሎች የሚቻለው ሀጥቶ ገዢ የሚገኘው “በረት” (iron) ነውና ስለዚህ ለይሁ ማርሃርን ከ70% ቅስ እና 30% ስልክት ዓለት ተወርቷል:: በዚህ ደንብ የሚከተሉ ሰነድ::

የሰረተ ጥና ነገር በሚሆ኏ ለይ በዝዕት ስለ መግኑት ለይንስ የሚፈጸመው ነገር በኋር መጠኑ ገዢ እና ነገር ደር ተጠቃሚ የነበረ ለማቅረብ የሰረተ ከፍድ ወደ ወሰኑ ተቀብ መከከለኛ ከፍድ (ፊንበርቻ) ለይ ለታደ ድለ ለይመዳማል:: በዚ የእሳት ገሞራ ፍንዳታ ወጪቸት (lava) ወጪቸ አካል ለይ መታየቸው በዚህ ፖሮግራም ሌሎች ይችላል::

ማርሃር በራሱ ሙሉም አንድ ለመሽክክር የሚፈጸሙት ጊዜ 58.65 ቀን ሌሎች ተከይና አንድ ለመዘር ደንብ 87.97 ቀናትን ይፈጸማል:: መጠኑ ቅድ (mass) 0.328×10^{24} ከ.ግ ሌሎች የመሬትን አንድ ሂደት ያህል ታንሳለች ማስተካከል:: የሚዘንድ (Diameter) 4879 ከ.ግ ሌሎች አማካይ የመቀቃቸው መጠና ደንብ 167 ዓ.ግ ሲንተኞች ነው::

በ1974 ዓ.ም. “ማርሃር 10” (Mariner 10) የተባለቸው መንከራከር ማርሃርን የገቢናቸት ሌሎች፣ በ2008 ዓ.ም. ደንብ “ማሽንግር” (Messenger) የተባለቸው መንከራከር ማርሃርን ለታጠና ተልከለች::

ማሽንግር ማርሃርን ለታጠና (Image credit:nasa.gov)

ੴ

ՀՅԸ. ՓՀԳԴԴ ՀԵՐԱԲՔՈՎԻ ՊԱՇԱԾ ՊՏԱՆԴ ՌԵՆ
ՀԵՐԱԲՔԸ ԱՐԹՈՒՐ ԱՄԵՐ ՋԱԼ ԿԱՅ: ԵՇՈՎԴ ՈՉԻՇ
ՔՆՔ “ԱԽՀ” ՄՊՈՒ ՈՉԻ ՀՈՉ: ՈՒՍ ՄԴԻ ՔԻՌԸ ՈՉԿՅ
ՄՊՈՒ ԿՈՎԱ ՋՄՖ ՏԱՆԴ ՋՄՖ ՔՃ ՈՉԿՅ ՀՅՑՈՒ
ԱՐԹՈՒՐ ՀԱՄԱԼԻՇՊԸ:

በዚህ ቀን ተሰረተ እንደሆነ ይለዋል፡-

“**ԹՎԱՃՐ** ՈՄՂԵ ՍՃ ԻՒԱ ԱՆԹ ԱՌԸ ԱՎՀԿ
ԱՄՆԻ ԱՅՏ ԻՒԱ ՀԸՆԸ ՈՅԵ ԱՅԸՆԻ ՀՅԱԿԻՎԻՌԻ :
ՎԵՐԴՐ ԾԱ ՈՄՂԵ ՑՎԵՇՎԵՇՎՈՒՄԸ ՄՎԸՆՈՒ : ԱՅՏ ԻՒԱ
ԱՆԹ ՔԺՎԸ ՔՃՄ ԹԺԸ ՀԸՆԸ ԻՎԱ ՑՊՒ : ՎԵՐԴՐ
ՔԺՎԸ ՀԿԱ ԹԺԸ ՀԸՆԸ ՀՈՒԴՎԸՆ ՇՇ : ՎԵՐԴՐ ԻՒԱ
ՀՆԸՆ ՀՄՃԸ ՄՎԸ ԱՀԸՆԸ ՔՀԻԸ : ՎԵՐԴՐ ԻՒԱ ՍՃՎՎ
Ե ՀՈՒԴՎ : ԺՎԿ ՎԵՐԸ ԱՎՀԿԻՄ ՎՀԿԸ : ՎԵՐԸ ՎՀԿԸ” :

(በወሰንታዊ ስሜያ ስሙ. በትሳ የሚባል እናደ ከዚህ አለ;
ይህውም አሁን ንዑስ ይህ ከዚህ ሌቦን እንደታ ከዚያከበት
የሚተልቁ ይመስላል፤ የዘሱ ስሜያ ሲቀት 237,914 መቶ የህል
ነዑስ ይህ ከዚህ ከዜያ ፖት በሂድ የጠጥበያ ከዚህ ይባላል፤
ከዜያ በስተንሳ በሂድ እስተካርዎ ሽቦ ይባላል፤ ይህ ከዚህ
ከምደር ማሳሰ እናት ሙሉ የሚያንስ ሲሆን፤ ያደረገትን የህል
ይበቃል፤ ይህ ከዚህ ተወኑና ሲባሬ የሚባል ሆኖት በታች
እሉት፤ እኔህም ተወር እና መሆን ዓይወ)

ԱՅ ԱՐԵՎ (ԽՄՀ) ՔՊՀՀՆՀՑԹ. ՔՊՀՏ ԴՅ ՃԺՀԴ

ከአይ በራኩው እያ ባነበነው እንደ አተማኝያውያን
ምዕስታ:-

- አትሞችም ስሜ ቦሮ የተባለቸው ተሳት ሶነሰ
ስተዋሪ ለዚህ ተስቃቄ ያለቸው እንደምትመስል ገልጽዋል::
 - ግዘረጋሚነት በማድረግ ወይም በእደባባይ ልከት ለማሽኑውም
ጥክረዋል::
 - ሁሉት አካሂይ እንዳለት ገልጽዋል:- እንደኛ ክዥአይ ፍት
በመሆና ከዚህ ድጋፍ (የዕጥበያ (የንጂት) ከዚህ) ሲተባል:
ክዥአይ ዳርሱ ሲተሆና ይግሞ ከዚህ የመጀመሪያ ወይም
አስተርሱ ርሽ መብትን መቅረዋል::
 - ማረጋገጫ ወጥቶ 31 ዘላት ከ12 ክዥርዎ የሚታይ መልከት
ስር (በራ) የሚመስለው ስብራ ከዚህን መስከረም ወጥቶ 30
ዘላት ከ10 ክዥርዎ የሚመግበው መልከት ማረጋገጫ
የሚመስለው ስብራ ከዚህም እንዳለት ዴራዋል::

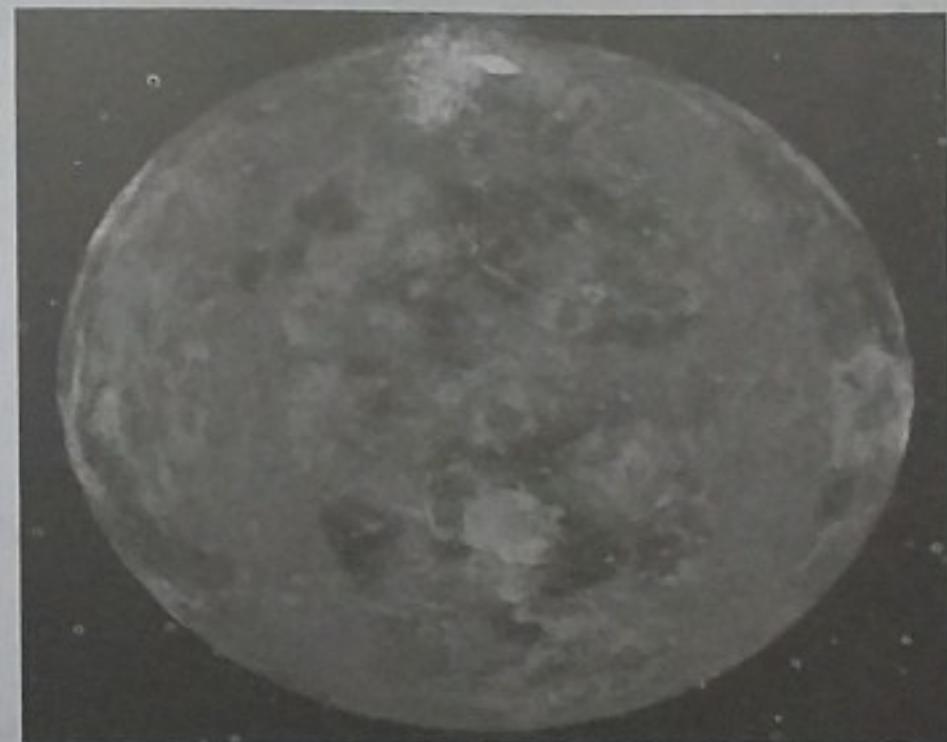
ጥለት ሰነድ በሳይንስ

የኢትዮጵያ ከከበ በለን የምንጠራት ይህን እኩል በቀመጥ ከከበ ስተምን ሁሉተኛው ፖለቲካዊ ሰነድ የኩል በስራ ስተምን ተቋማት በፈላጊ እኩል ከከበ ይግባኝ በሰማያዊ ገዢ ስተምን ተቋማት ተቋማት የኩል ይግባኝ ከከበ (Morning Star) የሚለውን ሂደት ለማግኘት ፖለቲካዊ የኩል ይግባኝ ሁሉተኛው ተቋማት በፈላጊ እኩል ከቅብት ስተምን ተቋማት የኩል (Evening Star): ከከበ የሚሸጠው እኩል ስነድ: ተብሎም ተመራሽ::

ሰነድ እኩል ማረጋገጫ መረጃ የለላት ፖለቲካዊ ሰነድ:: ከስምንቱ ፖለቲካዊ ማረጋገጫ በቅርቡ ማረጋገጫ የኩል ስተምን ሰነድ ገን ከሁሉም ይግባኝ የኩል ስተምን ተቋማት የኩል ይግባኝ ለመሆኑ እኩል ከምሳከ (goddess) በማለት ማጥነትና የመልከት::

እኩል ስተምን ተቋማት ከመራት ወር የተቀራረበ መጠኑ ቅድ: ከክቡር (ኤዲም): እኩል: ከማካላዊ ወርዳሪ ስተምን እኩል ከኩል የኩል ስተምን ተቋማት ስለሚቀርብ በዘት ቤት ቤት “የመራት መንታ እኩል” ተብሎ ተመራሽ::

ለዚህ ቅርብ ስተምን ከዚህ ወር የለት ሁኔታ ኮፍት 147 ዓ.ም በፊዴ ከያዥ ቅርቡ:: ይህ ማለት ይግባኝ መረጃ በፊዴ ተብሎት 15 ዓ.ም ስተምን ከክቡር ሰነድን ተቋማት በፊዴ ወርዳሪ ከመውጣት በፈላጊ ከዚህ ቅርብ ስተምን ተቋማት ይግባኝ ለመሆኑ የኩል ስተምን ተቋማት የኩል ይግባኝ ለመሆኑ የኩል ስተምን ተቋማት የኩል ይግባኝ ለመሆኑ::

ጥለት ሰነድ (Image credit: Nasa Science/Solar System exploration)

ሰነድ ከዚህ መረጃ ቅርብ ይግባኝ ለማግኘዊ እኩል ስተምን:: በሥነ ልስት ደንብ ይግባኝ የሚለው ከከበ “ሰይንስ” (Sirius) የሚለው ከከበ ስተምን ሰነድ የዘመና ከከበ ሥርዓት ተብሎሽ:: ለዘመና ይመስላል ይግባኝ እኩል ወርዳሪ ከተዋጽኦውያን ከሁሉም ተቋማት የኩል ይግባኝ ለማግኘዊ የኩል ይግባኝ ለመሆኑ የኩል ስተምን ተቋማት የኩል ይግባኝ::

እኩል ስተምን የኩል ስተምን ተቋማት የኩል ይግባኝ ለመሆኑ የኩል ይግባኝ ለመሆኑ::

በዘመና የኩል ስተምን ከማካላዊ ብርሃን 70 ተርጉት ይህን ከክቡር እኩል ስተምን ተቋማት የኩል ይግባኝ ለመሆኑ:: የኩል ስተምን ተቋማት የኩል ይግባኝ ለመሆኑ የኩል ይግባኝ ለመሆኑ የኩል ይግባኝ ለመሆኑ::